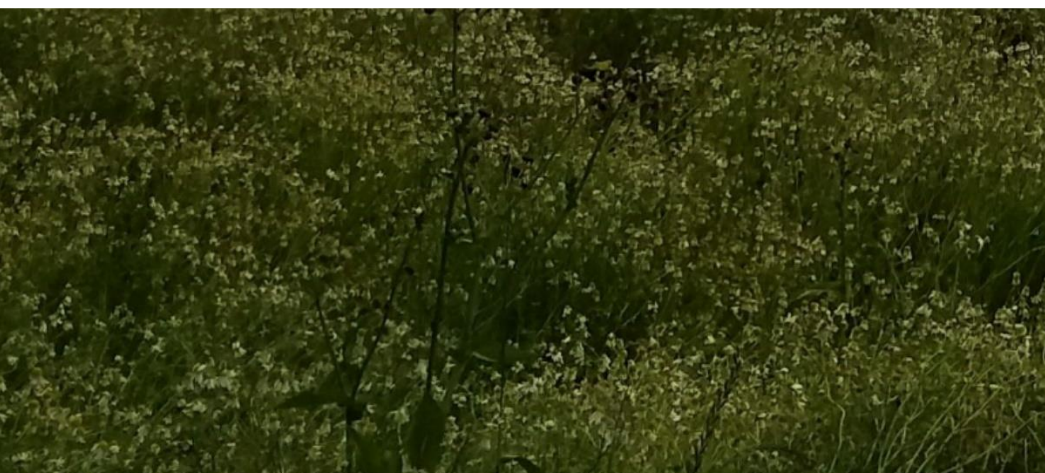

NOTA KORTESSEM EGGETINGENSTRAAT

ADEDE Archeologisch Rapport 442 – Jaargang 2019

SEBASTIEN VAN WETTER

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 442 – JAARGANG 2019

NOTA
KORTESSEM
Eggetingenstraat

Verslag van Resultaten
verkregen d.m.v. proefsleuvenonderzoek

SEBASTIEN VAN WETTER

DAVID JANSSENS

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2019
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810
Coverafbeelding	© ADEDE

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba. ADEDE bvba is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

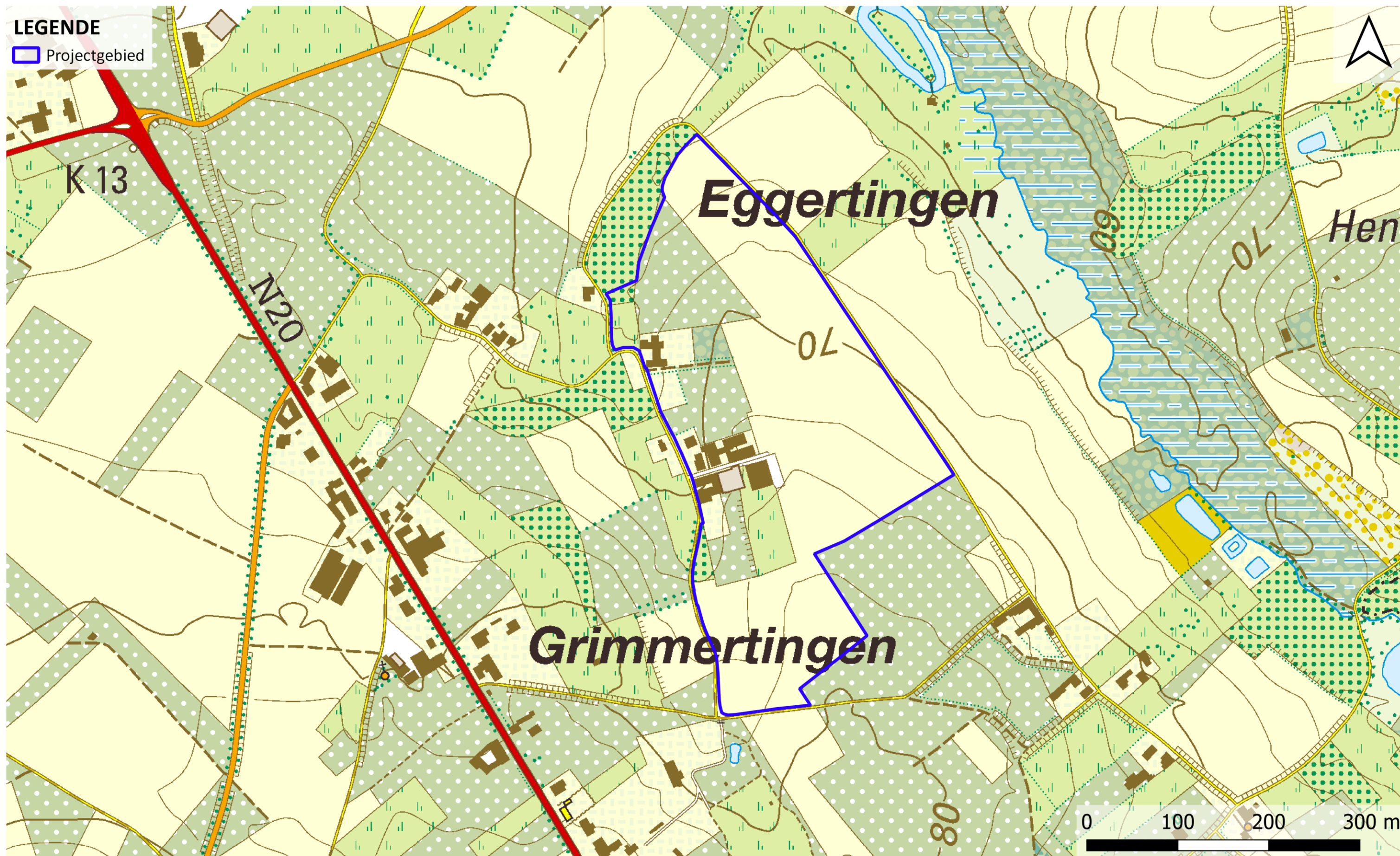
Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Projectspecifiek	9
2.1	Archeologische voorkennis	9
2.2	Aanleiding van het onderzoek.....	9
2.3	Doel van het onderzoek	9
2.4	Huidige situatie projectgebied (ten tijde van bureauonderzoek)	10
2.5	Beschrijving geplande werken.....	10
2.6	Randvoorwaarden	14
2.7	Werkwijze en strategie.....	14
2.7.1	Motivering onderzoeksstrategie	14
2.7.2	Afwijking voorgesteld Programma Van Maatregelen	14
2.7.3	Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal	14
3	Assessmentrapport.....	23
3.1	Bureauonderzoek	23
3.2	Prospectie met ingreep in de bodem	23
3.2.1	Methoden, technieken en criteria.....	24
3.2.2	Assessment vondsten.....	25
3.2.3	Assessment stalen	25
3.2.4	Conservatie assessment	25
3.2.5	Assessment sporen en lagen	26
3.2.5.1	Topografie van het onderzoeksgebied	26
3.2.5.2	Stratigrafie en bodemopbouw	31
3.2.5.3	Sporenbestand	38
3.2.5.4	Datering en interpretatie	39
3.2.5.5	Beantwoorden onderzoeksvragen	39
4	Synthese	41
4.1	Besluit gespecialiseerd publiek	41
4.1.1	Archeologische waardering	41
4.1.2	Potentieel tot kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek	41
4.2	Besluit breed publiek.....	41

5	Bibliografie.....	42
6	Lijst van plannen.....	43
7	Fotolijst.....	44
8	Sporenlijst.....	46
9	Vondstenlijst.....	47
10	Lijst van figuren	48
11	Bijlage	49

1 Administratieve fiche

PROJECTCODE	2019F358 2019G79 (wegens niet aanvaarden projectcode in loket)
SITE	Kortessem - Eggetingenstraat
PROJECTSIGLE ADEDE	KOR – EGG
LIGGING	Eggetingenstraat 28 3724 Kortessem Limburg
TOPOGRAFISCHE KAART	Zie plannr. 1
KADASTER	73090 Sectie F perceel 431 b, 441 a, 442 a, 430 b, 414 b, 391 c, 391 d, 386 c, 385 h, 392 f, 385 d, 385 f, 385 c, 385 g, 385 k, 385 b Zie plannummer 3
SOORT ONDERZOEK	Proefsleuvenonderzoek
AARD VAN DE VERVOLGWERKEN	Aanleg van aardbeienkappen, wadi
UITVOERDER	ADEDE bvba
ERKENNINGNUMMER ADEDE BVBA	2015/00058
ERKEND ARCHEOLOOG	Simon Claeys (2017/00184) Alexander Cattrysse (2017/00187)
TIJDELIJKE BEWAARPLAATS ARCHIEF	ADEDE bvba
BIBLIOGRAFISCHE REFERENTIE	Van Wetter S., 2019, Kortessem – Eggetingenstraat, ADEDE Archeologisch Rapport 442, Gent.
GROOTTE PROJECTGEBIED	0.117 km²
PERIODE UITVOERING	Juni 2019
THERMEN THESAURUS ONROEREND ERFGOED	Prospectie met ingreep in de bodem, Proefsleuvenonderzoek
VERSTOORDE ZONES	Zie plannr. 4

KORTESSEM - EGGETINGENSTRAAT

Situering projectgebied op Topografische Kaart van België

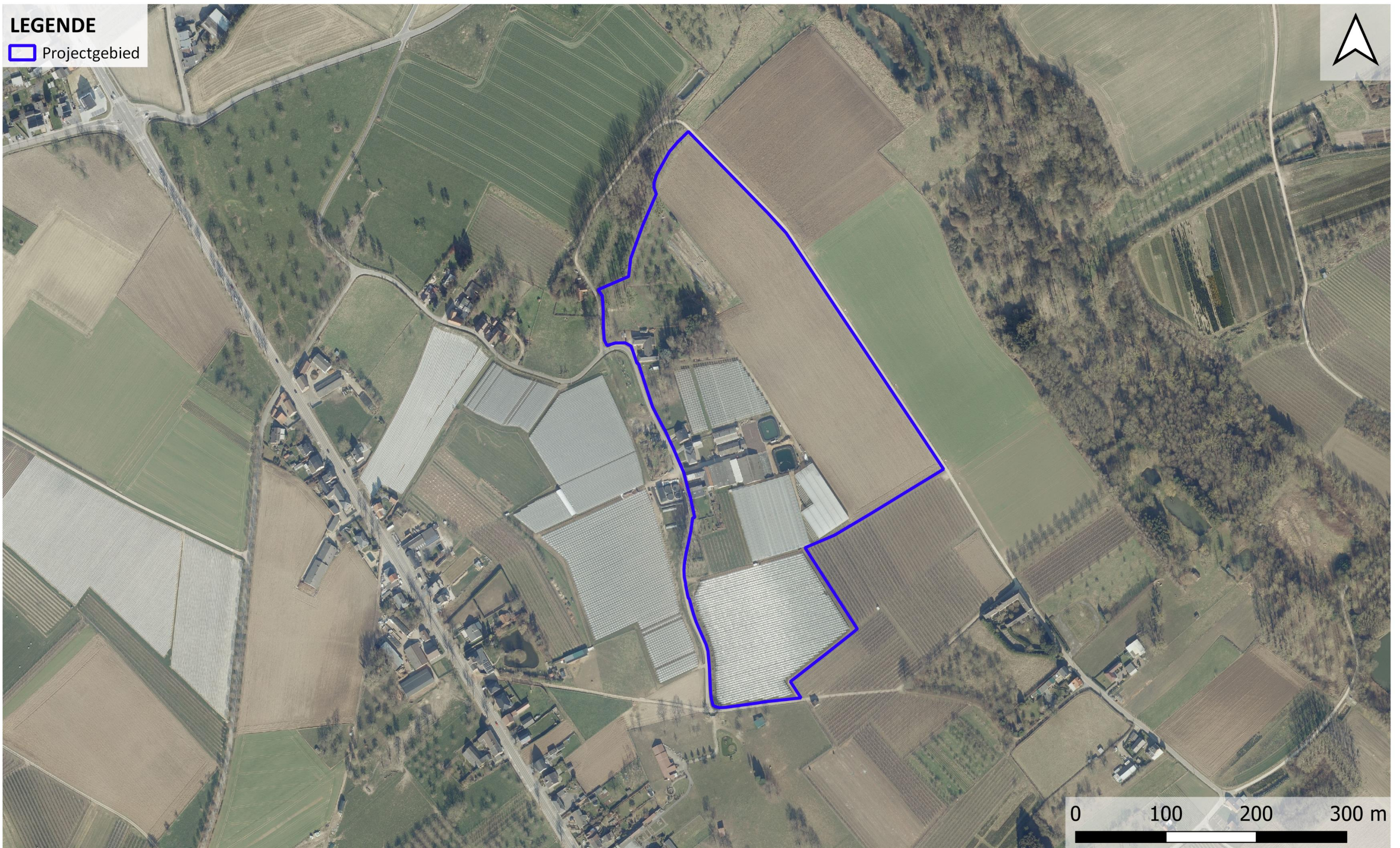
projectcode OE: 2019F358

aangemaakt: 24 juni 2019

bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

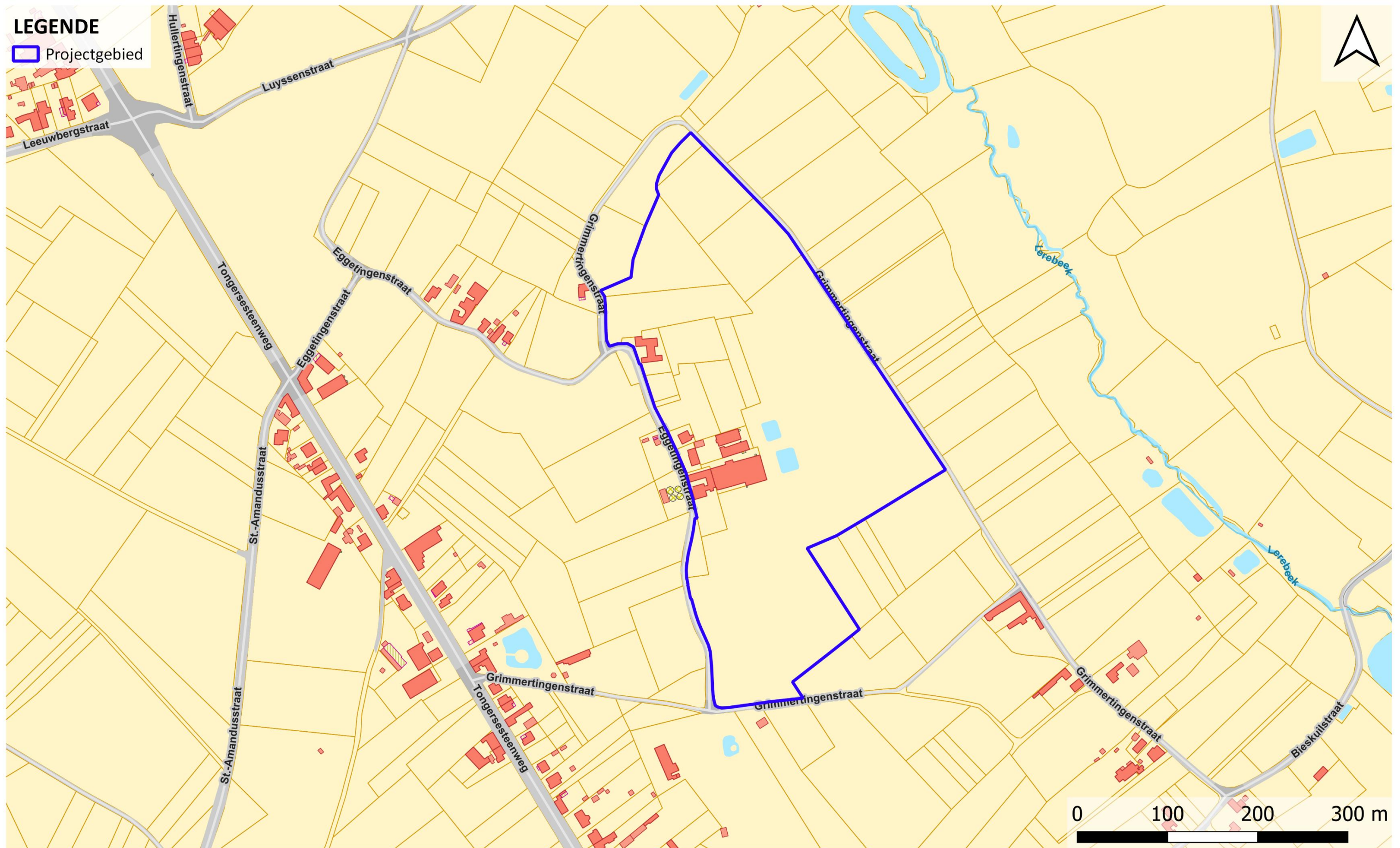
ADEDE
SEARCH & RECOVERY

KORTESSEM - EGGETINGENSTRAAT

Situering projectgebied op meest recente orthofoto
projectcode OE: 2019F358
aangemaakt: 24 juni 2019

bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

KORTESSEM - EGGETINGENSTRAAT

Situering projectgebied op GRB-kadasterkaart
projectcode OE: 2019F358
aangemaakt: 24 juni 2019

bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

2 Projectsamenhang

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen de contouren van het projectgebied werd nog geen voorgaand archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd. In de omgeving van het projectgebied werden wel reeds enkele dergelijke onderzoeken gevoerd. Deze werden opgenomen als melding in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI). Hierbinnen zijn in de omgeving van het projectgebied ook enkele cartografische indicatoren naar mogelijk archeologisch interessante plaatsen opgenomen. Tijdens het opstellen van de archeologienota werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd.

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de geplande aanleg van aardbeikappen, trayvelden, een waterbassin, de verbouwing van een bestaande loods en de aanleg van een bijhorende oprit en elektriciteitscabine. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft bedraagt meer dan 3000 m² en de totale oppervlakte van de bodemingrepen bedraagt meer dan 5000 m². Het projectgebied valt volledig buiten woon- en recreatiegebied maar volledig binnen agrarisch gebied. De geplande werkzaamheden kaderen echter niet binnen een verbeterd bodembeheer. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologische nota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?
- Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?

- Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?
- Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?

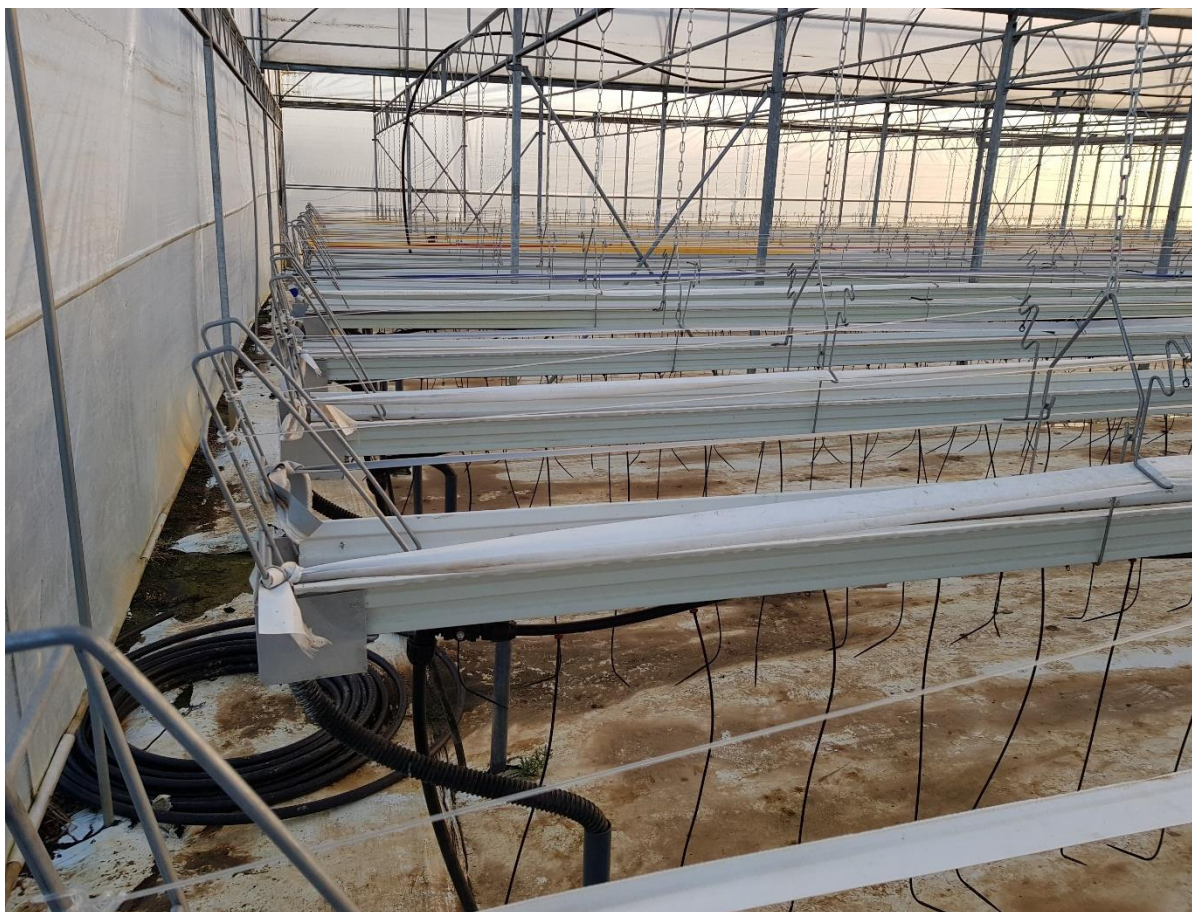
2.4 Huidige situatie projectgebied (ten tijde van bureauonderzoek)

Het projectgebied is gelegen langs de Eggertingenstraat, dewelke het projectgebied langs de westelijke zijde begrenst. In het noorden loopt deze straat over in de Bieskuilstraat en buigt zich vervolgens naar het zuiden af zodat het perceel langs haar oostelijke zijde door diezelfde straat wordt omvat. Het zuidelijke uiteinde van het perceel wordt gedeeltelijk begrensd door de Grimmeringenstraat en akkerland. Het projectgebied is voorzien van verstoorte zones bestaande uit verhardingen, wadi's en bebouwing. De bebouwing wordt opgevoerd uit woningen, het landbouwbedrijf, stallen, regenkappen voor frambozen, serres en silo's.

2.5 Beschrijving geplande werken

Op het projectgebied wordt de inplanting van nieuwe aardbeikappen voorzien in de vorm van opgehoogde plastic tunnels met een breedte van 6,5 m en dit over een oppervlakte van 21 060 m². De palen van de tunnelbogen worden telkens op een afstand van 3 m ongeveer 40 cm in de grond geboord. Onder iedere boog zullen 5 rijen aardbeistellingen geplaatst worden. Ook deze komen op palen te staan die men in de grond zal boren..

Figuur 1. Zicht op uitvoering tunnelbogen, bovenaan dikke palen die geboord worden

Een andere ingreep betreft de inplanting van trayvelden over een oppervlakte van 7025 m². Aan deze ingreep gaat een oppervlakkige nivellering vooraf waarna een plasticfolie wordt aangebracht en de trays met aardbeiplanten worden geplaatst. Tussenin bevinden zich sproeipaden van geprefabriceerde betonplaten. Tevens wordt de inplanting van een waterbassin gepland over een oppervlakte van ca 4147 m². Hier zullen de noodzakelijke uitgravingen een verstoring tussen 2,5 m tot 5 m onder het maaiveld met zich mee brengen. Het maaiveld vertoont een helling en het bassin wordt deels in deze helling voorzien. Met de uitgegraven grond wordt de aanleg van dijklichamen voorzien.

In 2021 zal de verbouwing van een bestaande loods worden verbouwd over een totale oppervlakte van 812 m². De noodzakelijke bodemverstoringen zullen zich tot op maximum 1 m diepte afspelen. Tevens zal een oprit naar deze verbouwde loods worden aangelegd en dit over een oppervlakte van 1416 m². De uitgravingen zullen tot op maximum 0,5 m diepte gaan. Aan de loods zal ook een laadkade voorzien worden die een bodemverstoring van circa 0,5 m vereist. De laatste ingreep betreft de aanleg van een elektriciteitscabine over een oppervlakte van 8 m².¹

¹ Info medegedeeld door architect

2.6 Randvoorwaarden

Ten tijde van het bureauonderzoek was nog bebouwing aanwezig op het onderzoeksterrein, bijgevolg kon verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem pas gebeuren nadat deze bebouwing was gesloopt, en diende zodus te gebeuren in uitgesteld traject.

2.7 Werkwijze en strategie

2.7.1 *Motivering onderzoeksstrategie*

Zie goedgekeurde archeologienota (ID 9815) met vigerend Programma van Maatregelen.

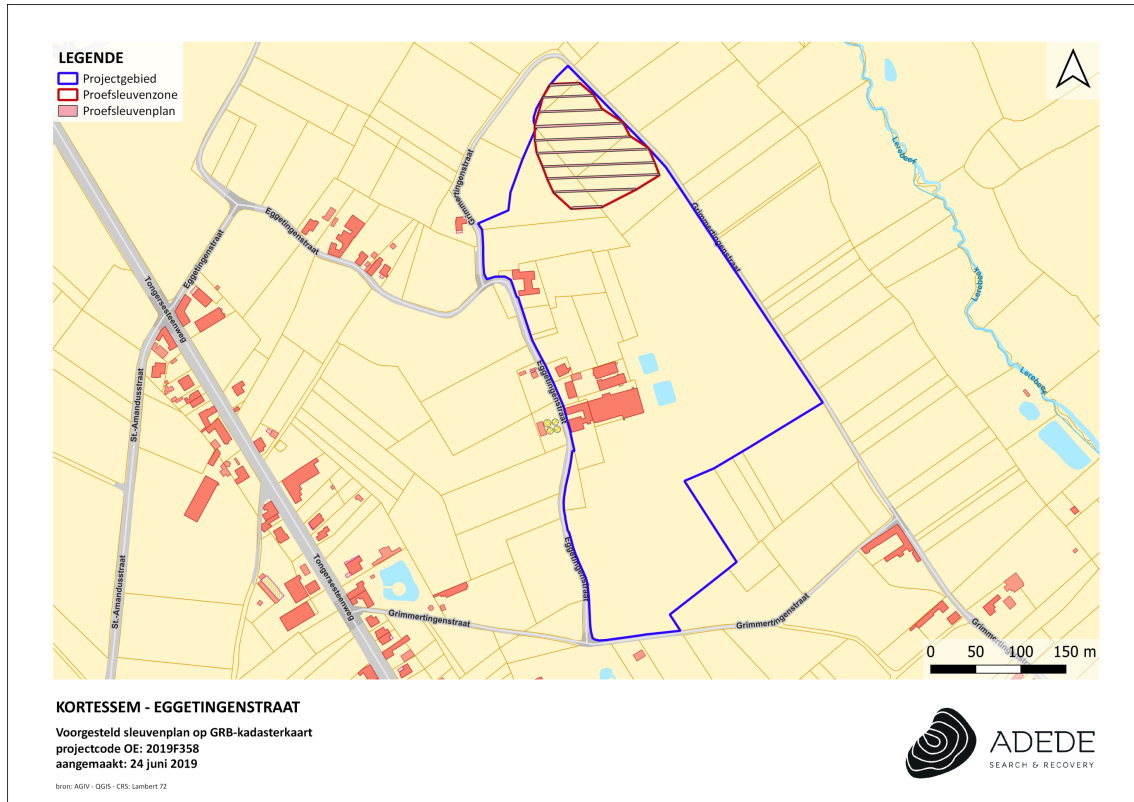
2.7.2 *Afwijking voorgesteld Programma Van Maatregelen*

Er waren geen ingrijpende aanpassingen ten opzichte van het vooropgestelde Programma van Maatregelen nodig. Enkel bij de aanleg van werkput 3 diende een klein stuk ter hoogte van het westelijke uiteinde van de sleuf worden verlegd om een nog aanwezige boom en zijn kroonprojectie te ontzien.

2.7.3 *Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal*

Bij de uitvoering van het veldwerk werd dus zo goed en zo kwaad als mogelijk het oorspronkelijk voorgestelde sleuvenplan gevolgd. Er werden in totaal 10 proefsleuven aangelegd. Tijdens het onderzoek werden in totaal 10 geregistreerde profielputten aangelegd, minstens één per sleuf volgens een geschrinkt patroon. Daarnaast werden nog enkele 'officieuze' profielkolommen aangelegd ter verdere ondersteuning van de veldarcheoloog bij het bepalen en aanhouden van het archeologisch niveau. Om het archeologisch potentieel van het terrein beter te kunnen lezen werd ook nog twee kijkvenster aangelegd. Deze werden aangelegd om de schijnbare afwezigheid van archeologische sporen verder te staven. De kijkvensters werden op de hogere delen van het terrein ingepland omdat op die locatie in het landschap de kans op eventuele occupatiesporen het hoogst leek gezien het reliëfverloop binnen het projectgebied. Tijdens het onderzoek werd een oppervlakte van 1540m² opengelegd door middel van proefsleuven en kijkvensters, op een totale oppervlakte van ca. ca. 12000 m² te onderzoeken gebied. Uitgerekend komt dit neer op ca. 12.8% van het te onderzoeken gebied dat werd onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. Hiermee werd de vooropgestelde

dekkingsgraadnorm ruim gehaald, en is er zodus voor dit specifieke onderzoeksgebied ruim voldoende kennis vergaard om een gefundeerde inschatting te maken van het archeologisch potentieel van het terrein.

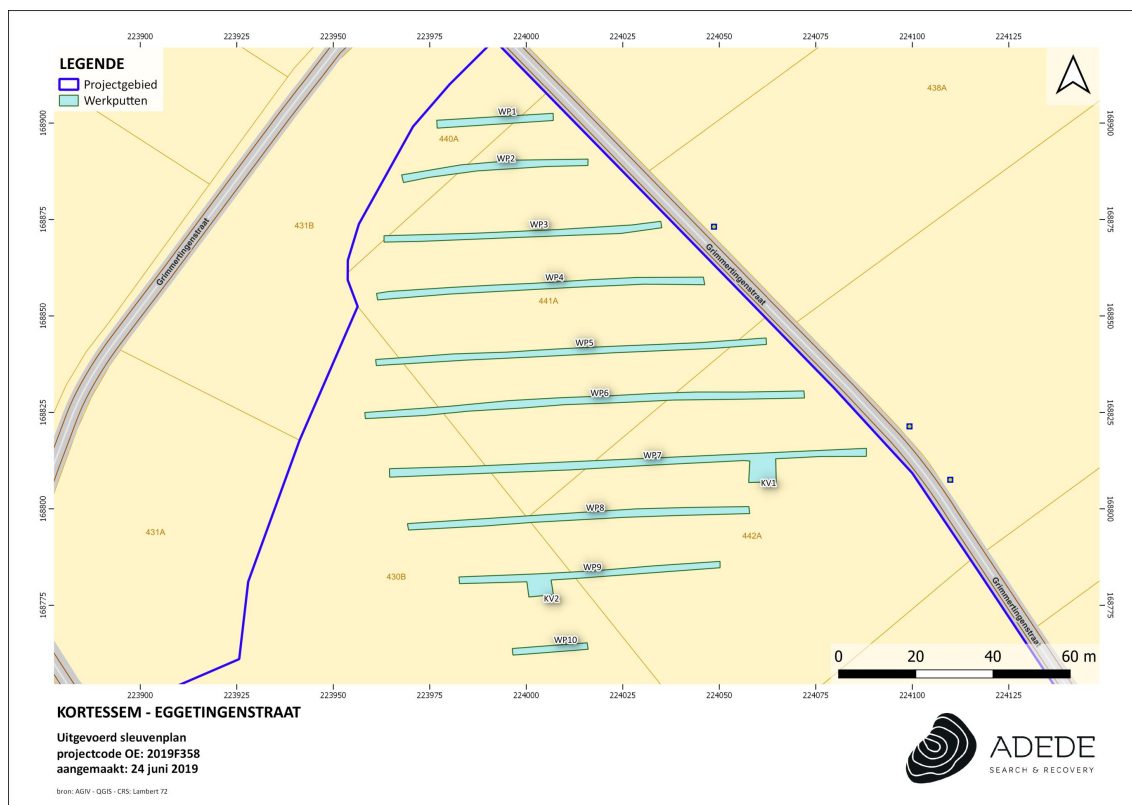

Figuur 2. Voorgesteld sleuvenplan volgens PVM. ²

² Claey S. & Van Huffel C., 2017, *Archeologienota Hamstraat te Olsene (Oost-Vlaanderen)*, ADEDE Archeologisch Rapport 193, Gent.

Figuur 3. Voorgesteld sleuvenplan op recente orthofoto

Figuur 4. uitgevoerd sleuvenplan.

Figuur 5. uitgevoerd sleuvenplan op recente orthofoto

Figuur 6. Overzichtsfoto's sleuven en kijkvensters

Er werd getracht om vondsten te recupereren uit de aanwezige lagen en sporen om een relatieve datering te bekomen van de lagen/sporen en verkleuringen. Echter werden tijdens dit proefsleuvenonderzoek maar geen vondsten aangetroffen in de context van een archeologisch spoor. De datering diende dus te gebeuren op basis van de vorm, textuur, kleur en aflijning van de sporen.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen noemenswaardige sporen of bijzondere contexten aangetroffen, bijgevolg werden ook geen staalnames uitgevoerd. De onderzoeksvragen konden worden beantwoord zonder het nemen van stalen. Op enkele sporen werden coupes gezet om zodoende de sporen verder te waarderen.

Het archeologisch veldwerk werd uitgevoerd op woensdag 20 juni 2019. De bodem werd na aanleg van de proefsleuven opgeschaafd ten einde een leesbaar archeologisch vlak te creëren. Daarna werden de sleuven gedocumenteerd (gefotografeerd en digitaal ingetekend), nader onderzocht en vervolgens weer gedempt. Het afgraven gebeurde gescheiden waarbij de teelaarde van de onderliggende lagen werd gescheiden om tijdens het dempen van de sleuven de oorspronkelijke bodemopbouw zo goed mogelijk te herstellen. Voor het graaf- en opvulwerk werd gebruik gemaakt van een 21-tons rupskraan met een tandeloze graafbak van 2m breed.

De weersomstandigheden – droog, zacht en bewolkt – waren ideaal voor een archeologisch onderzoek en een vlotte registratie. De bodem werd laagsgewijs afgegraven tot op het eerste archeologische relevante én leesbare niveau.

Het vlak (proefsleuven en kijkvensters) en alle sporen werden gefotografeerd en digitaal ingetekend. De foto's werden genomen met een Pentax Optio. Het digitaal inmeten werd gedaan met behulp van een GPS van het type Leica 1200 in het Lambert-72 coördinatensysteem.

Er werden in totaal 10 profielkolommen aangelegd, opgeschoond en geregistreerd om zodoende een beter inzicht te krijgen in de bodemopbouw van het projectgebied. Het

archeologisch niveau werd aangehouden door middel van het opkuisen van kleine, lokale profielen in de sleufwand die met de schop manueel werden aangelegd maar die verder niet geregistreerd werden.

De diepte van elk vlak ten opzichte van het maaiveld is weergegeven volgens de Tweede Algemene Waterpassing (TAW). Een selectie van sporen werd gefotografeerd.

Het terreinwerk werd uitgevoerd onder toezicht van erkend archeoloog David Janssens, bijgestaan door archeologen Sebastien Van Wetter (veldwerkleider) en Margaret Logan. De daaropvolgende verwerking en rapportage werd uitgevoerd door Sebastien Van Wetter. De digitale plannen werden hierbij verwerkt in QGIS, de lijsten in Microsoft Excel.

3 Assessmentrapport

3.1 Bureauonderzoek

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt verwezen naar de bekrachtigde archeologienota met id-nummer 9815³.

3.2 Prospectie met ingreep in de bodem

Het onderzoeksgebied was braakliggend en kende begroeiing door grassen. Dit in contrast met de situatie waarbij het landschappelijk bodemonderzoek werd verricht waarbij het terrein volledig braak lag.

Figuur 7. Situatie onderzoeksgebied (zicht vanuit noordwesten)

³ Janssens, D., 2018

Figuur 8. Situatie onderzoeksgebied (zicht vanuit zuidwesten)

3.2.1 Methoden, technieken en criteria

Het assessment van de sporen gebeurde grotendeels bij de uitvoering van het veldwerk. Dit werd bijgestuurd, verfijnd en aangepast op basis van de digitale plannen en coupetekeningen, de foto's en de spoorbeschrijvingen achteraf. Natuurwetenschappelijke dateringen waren niet voorhanden en weinig relevant. De interpretatie van de sporen is voornamelijk gebaseerd op de vorm, de kleur, de aflijning en de structuurvulling zoals waargenomen in het vlak. Normaliter kan men een deel van de aangetroffen sporen "dateren" op basis van vondstmateriaal in hun (op)vulling. Toch dient men voor ogen te houden dat het gebruik van vondstmateriaal als daterend element niet zaligmakend is. Vondstmateriaal kan namelijk sporen relatief dateren. Soms is het materiaal niet goed dateerbaar en zelfs wanneer dat wel zo is, dient de vraag gesteld te worden wat de relatie is met het betreffende spoor en waar het zich in dat spoor bevindt. Vondsten kunnen immers op velerlei wijzen in de grond

terecht komen. Indien een site gedurende een lange periode in gebruik is geweest, dient rekening gehouden te worden met fenomenen als opspit en zwerfvuil, die het dateren van sporen kunnen bemoeilijken. Bij uitvoering van onderhavig veldwerk werd geen archeologisch relevant vondstmateriaal aangetroffen. Bijgevolg diende de waardering en datering van de sporen voor zover mogelijk te gebeuren op basis van vorm, textuur, aflijning en vulling van de aangetroffen sporen.

3.2.2 Assessment vondsten

Niet van toepassing, er werden geen archeologisch relevante vondsten aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

3.2.3 Assessment stalen

Niet van toepassing, er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

3.2.4 Conservatie assessment

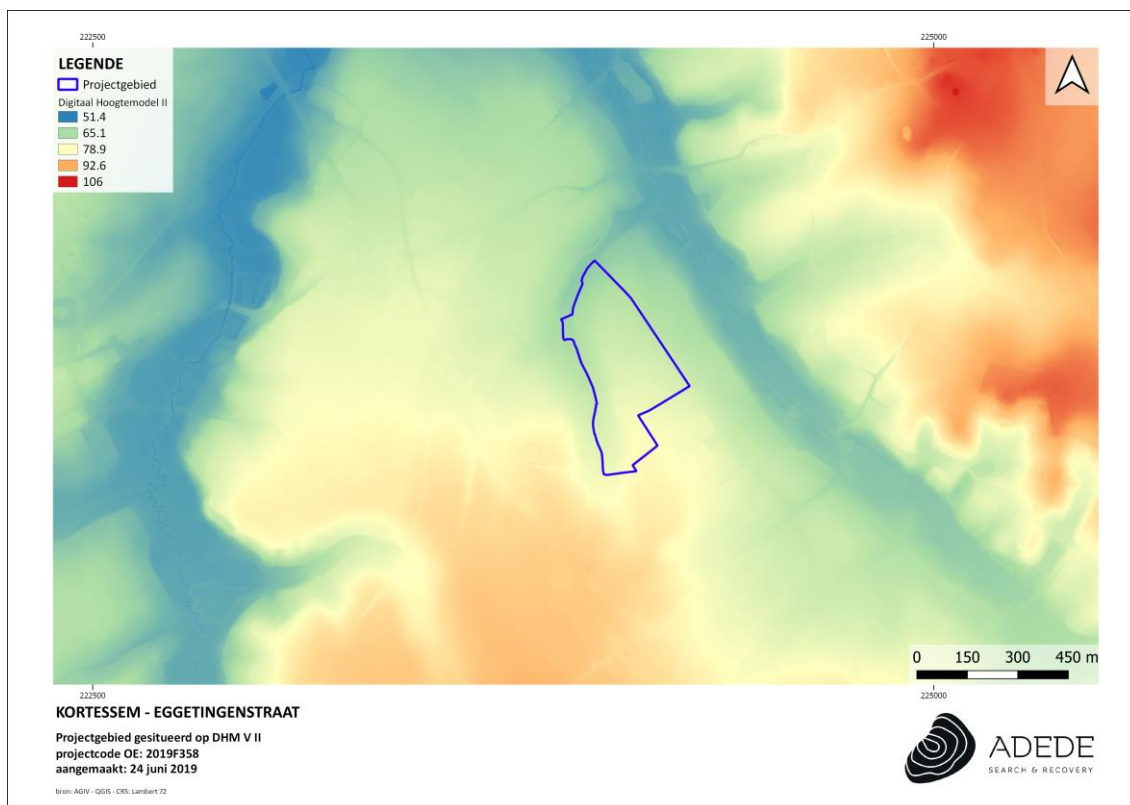
Niet van toepassing

3.2.5 Assessment sporen en lagen

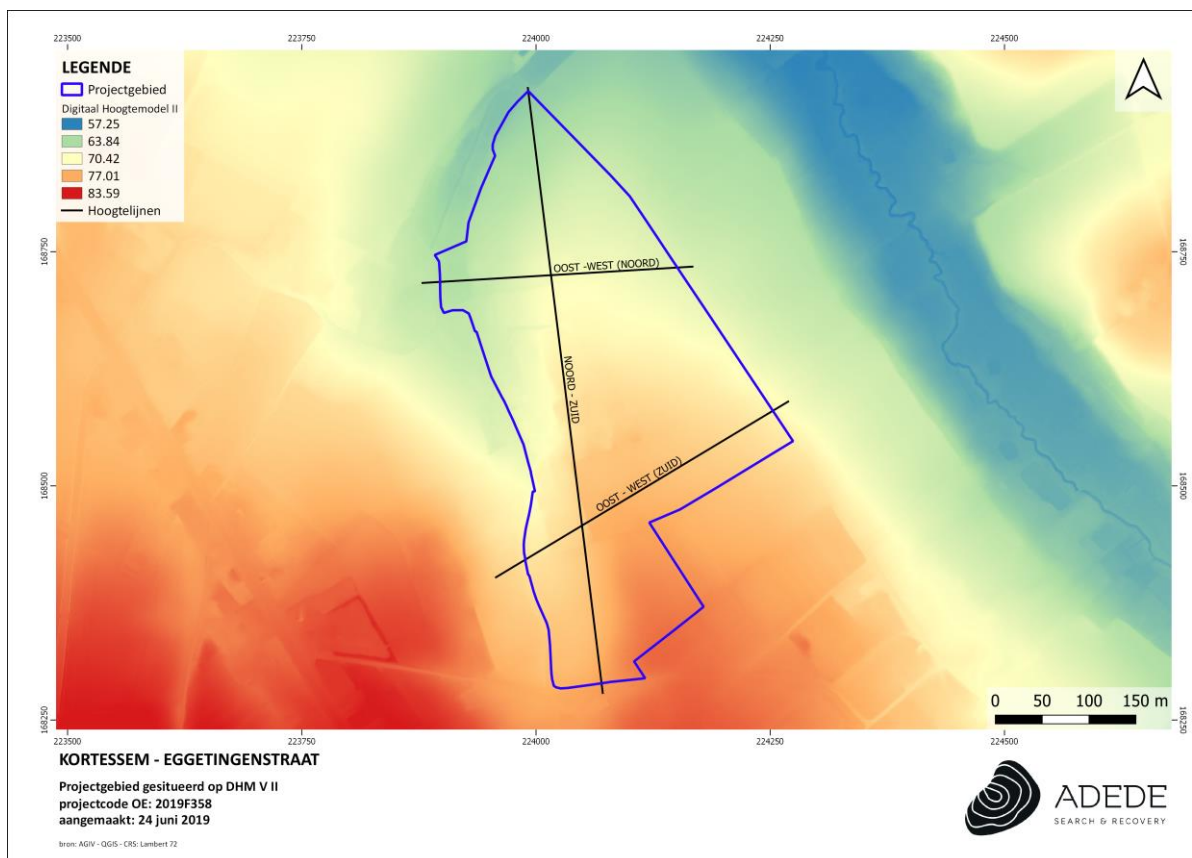
3.2.5.1 Topografie van het onderzoeksgebied

Kortesseem is gelegen in Vochtig-Haspengouw, nabij het dal van de Mombeek en de Winterbeek. Fruitteelt speelt een belangrijke factor in de lokale economie en dus ook het lokale grondgebruik.

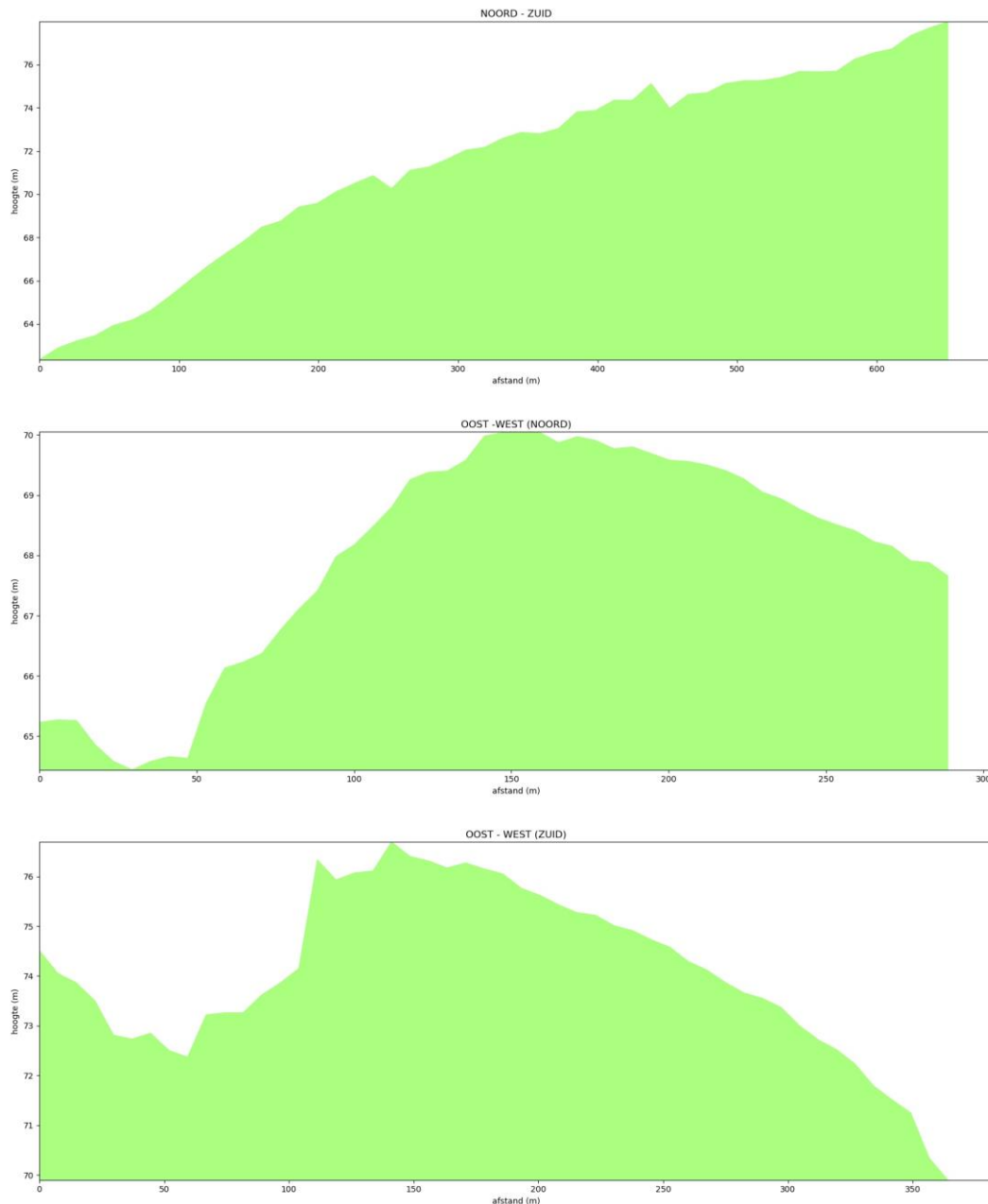
Het projectgebied is gelegen ten zuiden van het centrum van Kortesseem en bevindt zich op een hoger gelegen locatie tussen twee kleine waterlopen, namelijk de Mombeek en de Lerobeek. Het terrein stijgt van 63m TAW in het noordwesten tot 76m TAW in het zuidoosten. Het terrein kent een maximale hellingsgraad van 10%. De Lerobeek ligt ongeveer 623m ten oosten van het onderzoeksgebied, de Mombeek bevindt zich ongeveer 1.1km ten westen van het onderzoeksgebied.

Figuur 9. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.

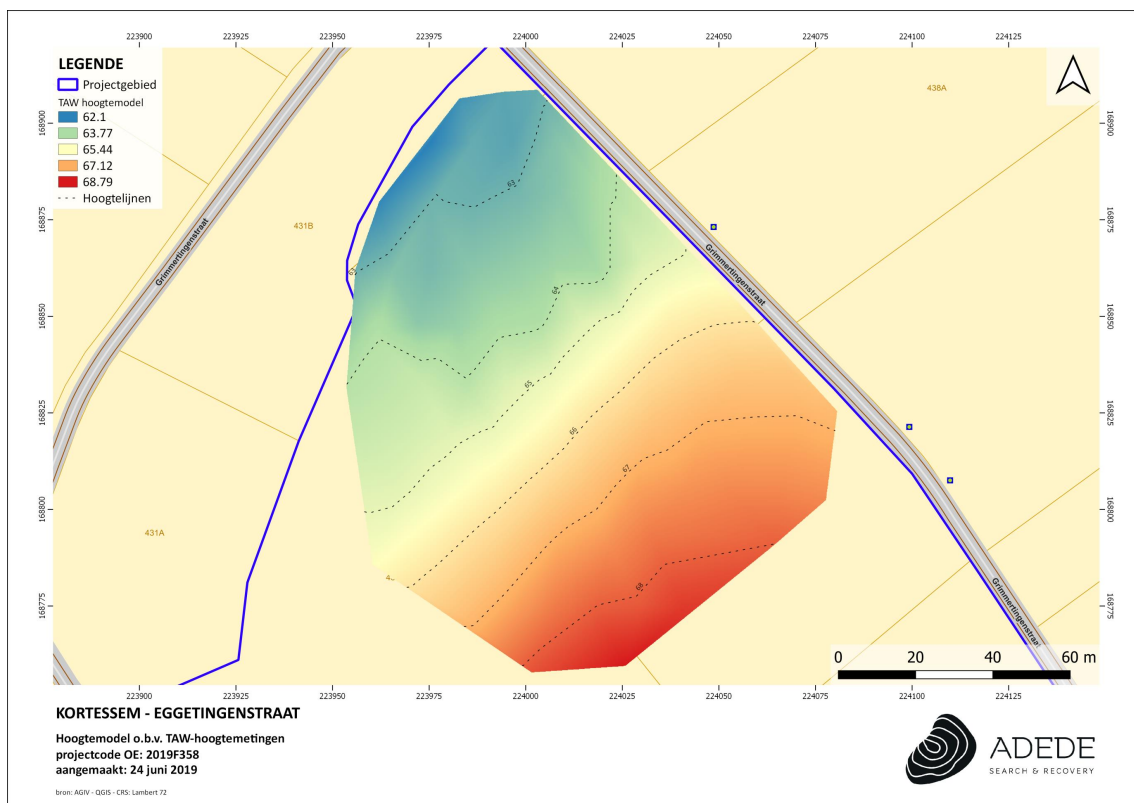
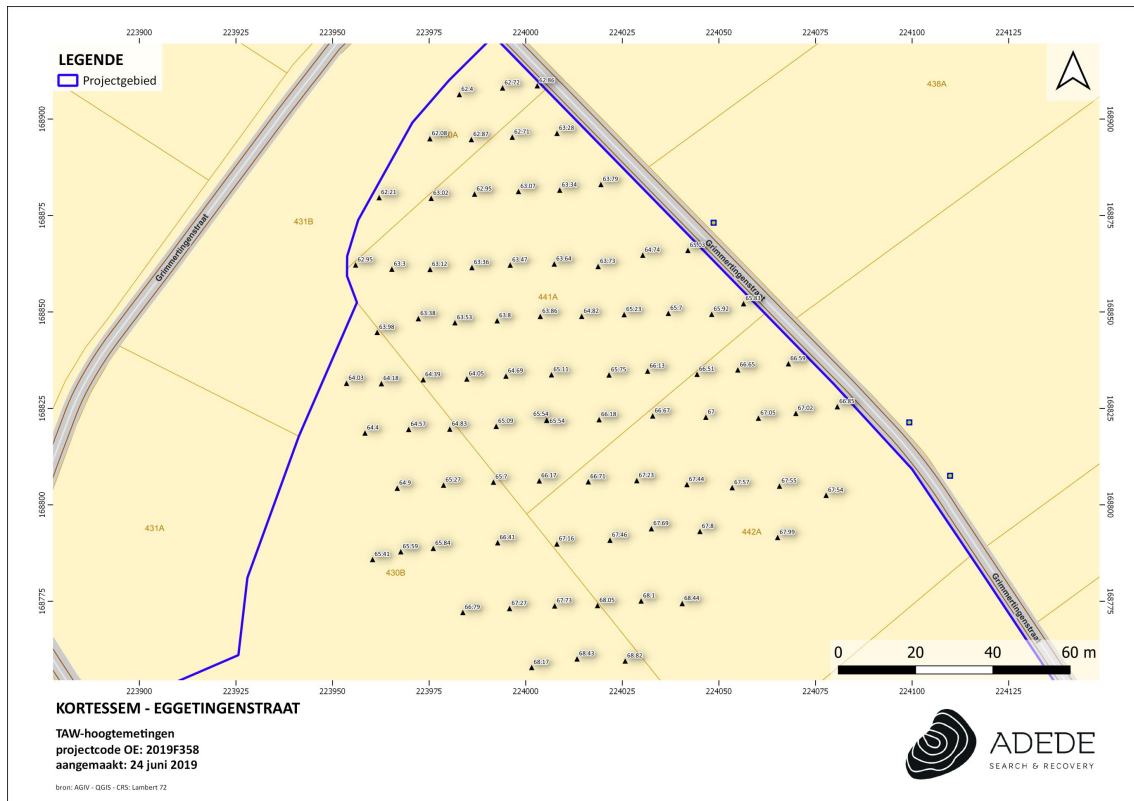

Figuur 10. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).

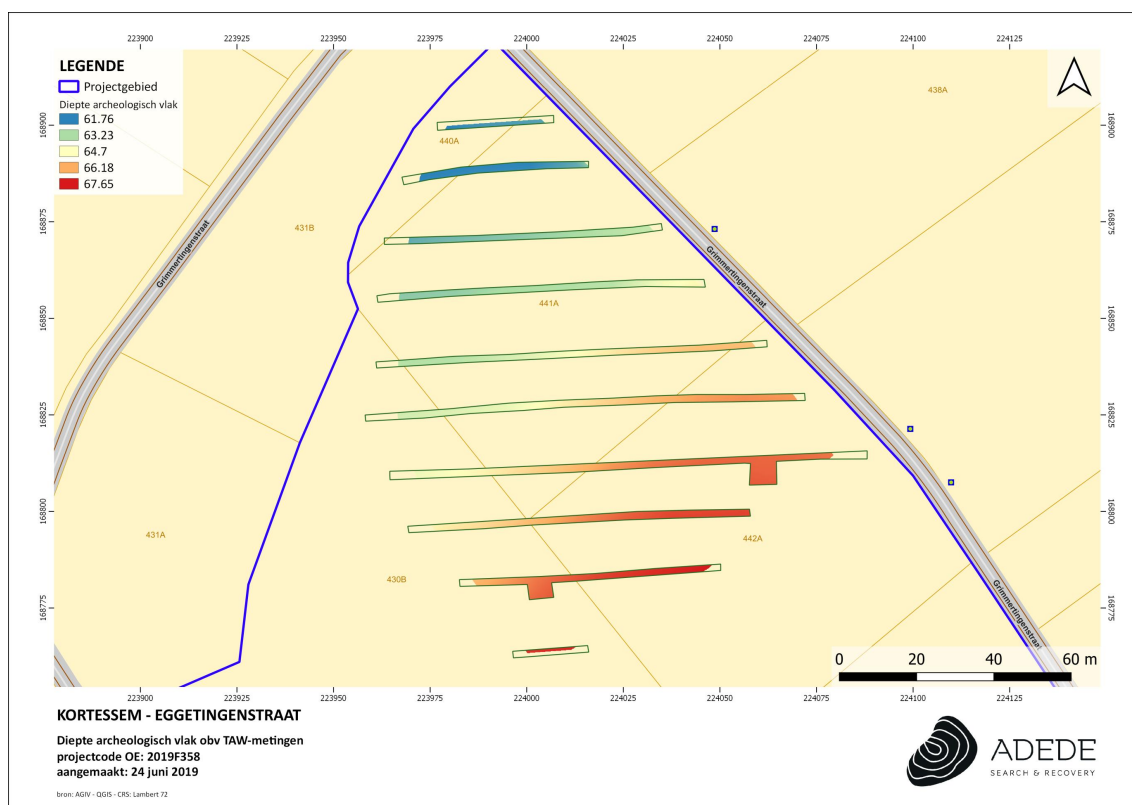
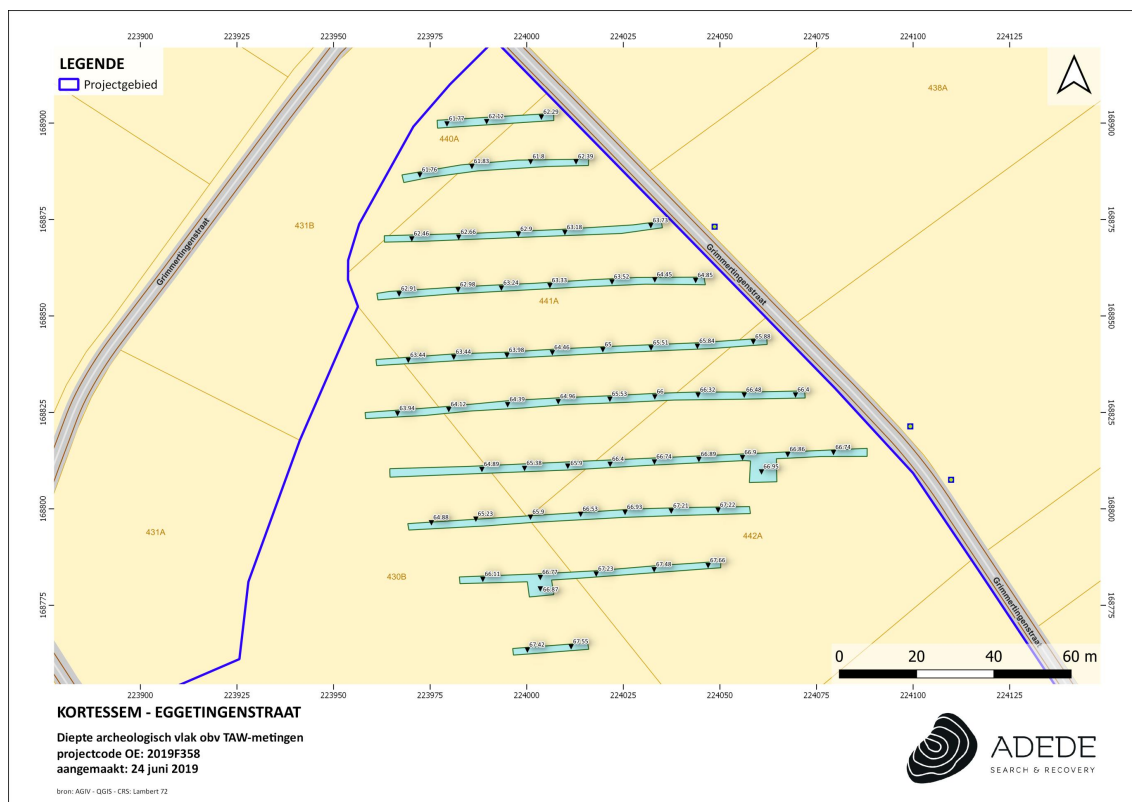

Figuur 11. Hoogteprofielen van het projectgebied.

Tijdens het poefsleuvenonderzoek werden zowel het hoogteverloop van het maaiveld, als de diepte van het archeologisch vlak systematisch voor heel het onderzoeksgebied ingemeten ten opzichte van de Tweede Algemene Waterpassing (TAW). De resultaten van de metingen bevestigden dan het archeologische niveau de topografie van van het maaiveld. Het archeologische niveau bevond zich doorgaans op ca. 50cm in het zuiden en 70cm in het noorden wat tevens tijdens het landschappelijk bodemonderzoek werd vastgesteld.

Figuur 12. TAW metingen - maaiveld

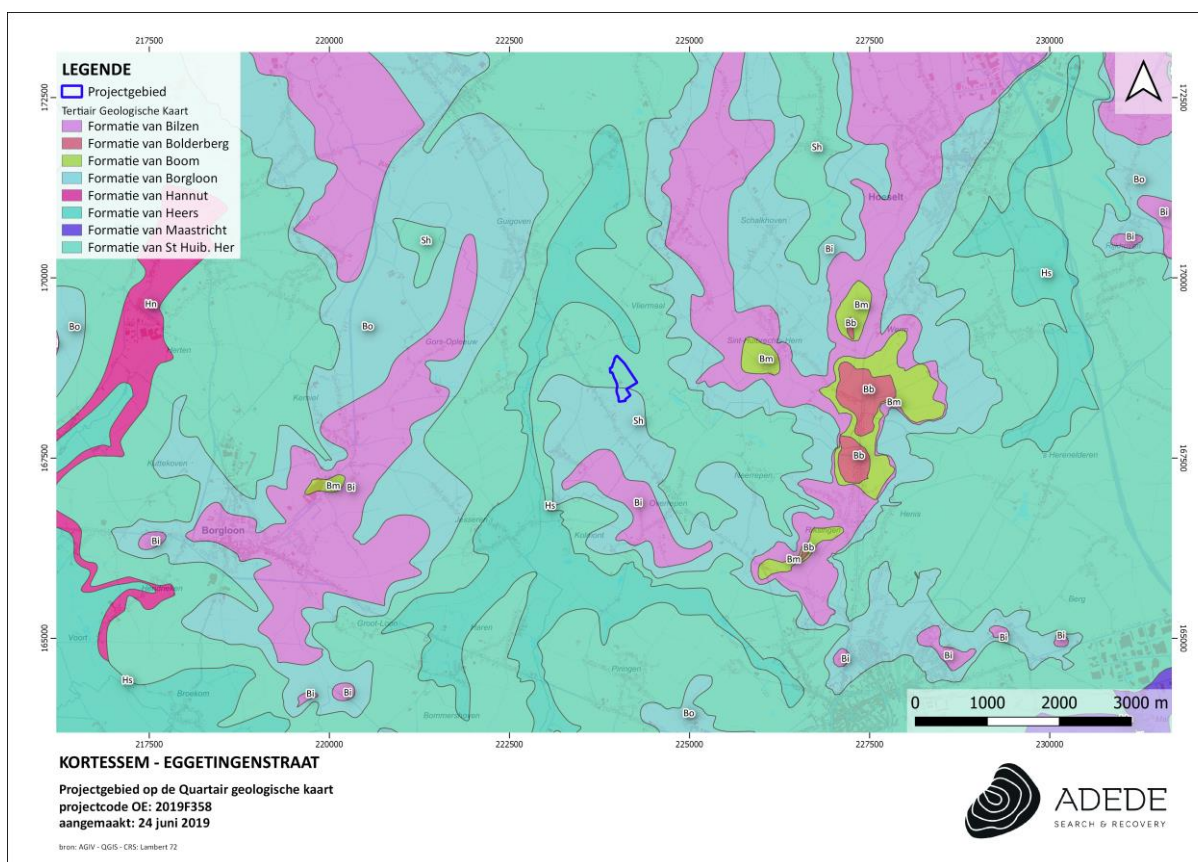

Figuur 13. TAW metingen – diepte archeologisch vlak

3.2.5.2 Stratigrafie en bodemopbouw

Tertiair geologisch

De Tertiair geologische kaart (1:50.000) geeft de lithologie van de afzettingen onder de Quataire afzettingen weer. Het onderzoeksgebied bestaat uit twee verschillende tertiair geologische formaties. Enerzijds vertegenwoordigt het noordelijke en centrale gedeelte van het onderzoeksproject de Formatie van Sint-Huibrechts-Hem bestaande uit een grijsgroen zeer fijn zand met een klei- en glauconiethoudend en glimmerrijk karakter. Het zuidelijke gedeelte vertegenwoordigt dan weer de Formatie van Borgloon bestaande uit zwarte klei en schelpenresten.

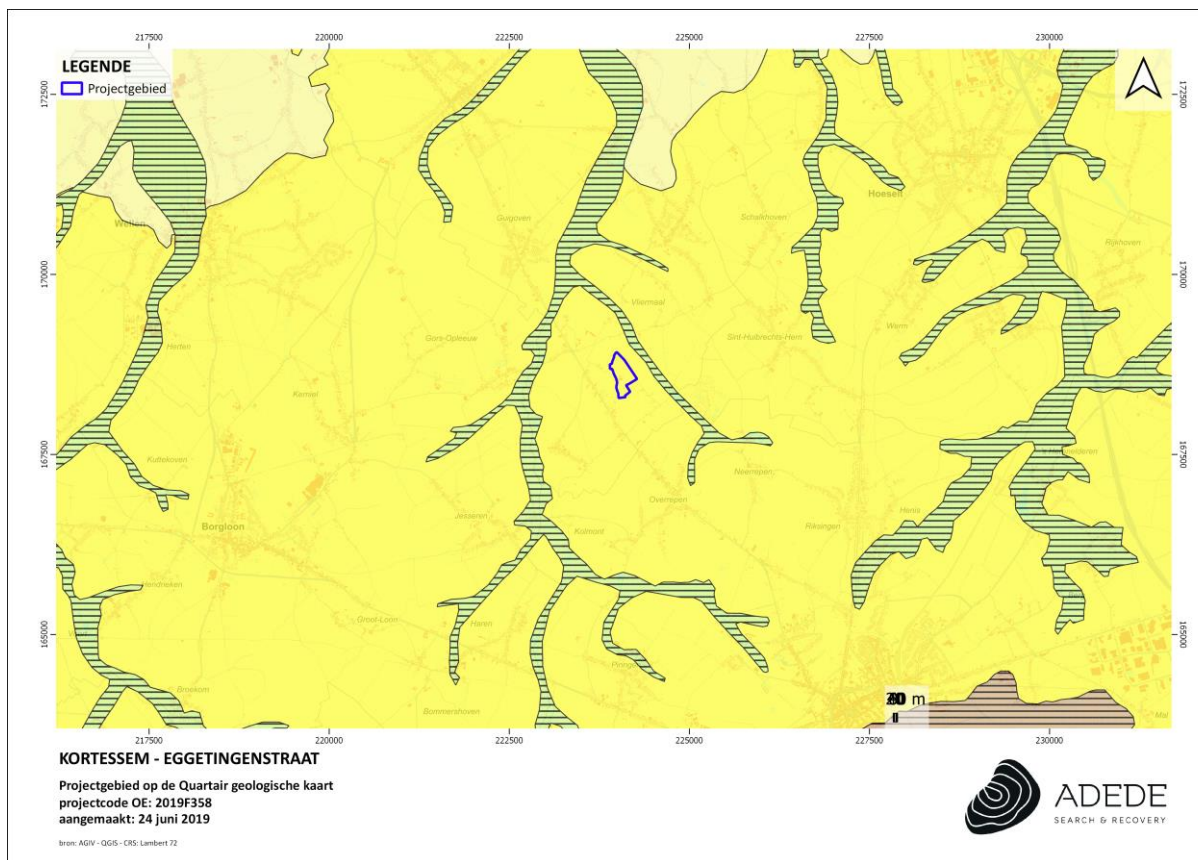
Figuur 14. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.

Quartair geologisch

Het volledige onderzoeksgebied is gesitueerd in eenzelfde quartaire afzetting, met name profieltype 2. Bij dit profieltype zijn er geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie. De opbouw van dit profieltype is als volgt: **ELPw** en/of **HQ**

- **ELPw**: Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijke Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen.

HQ: Hellingsafzettingen van het Quartair.

Figuur 15. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.

Bodemtypekaart⁴

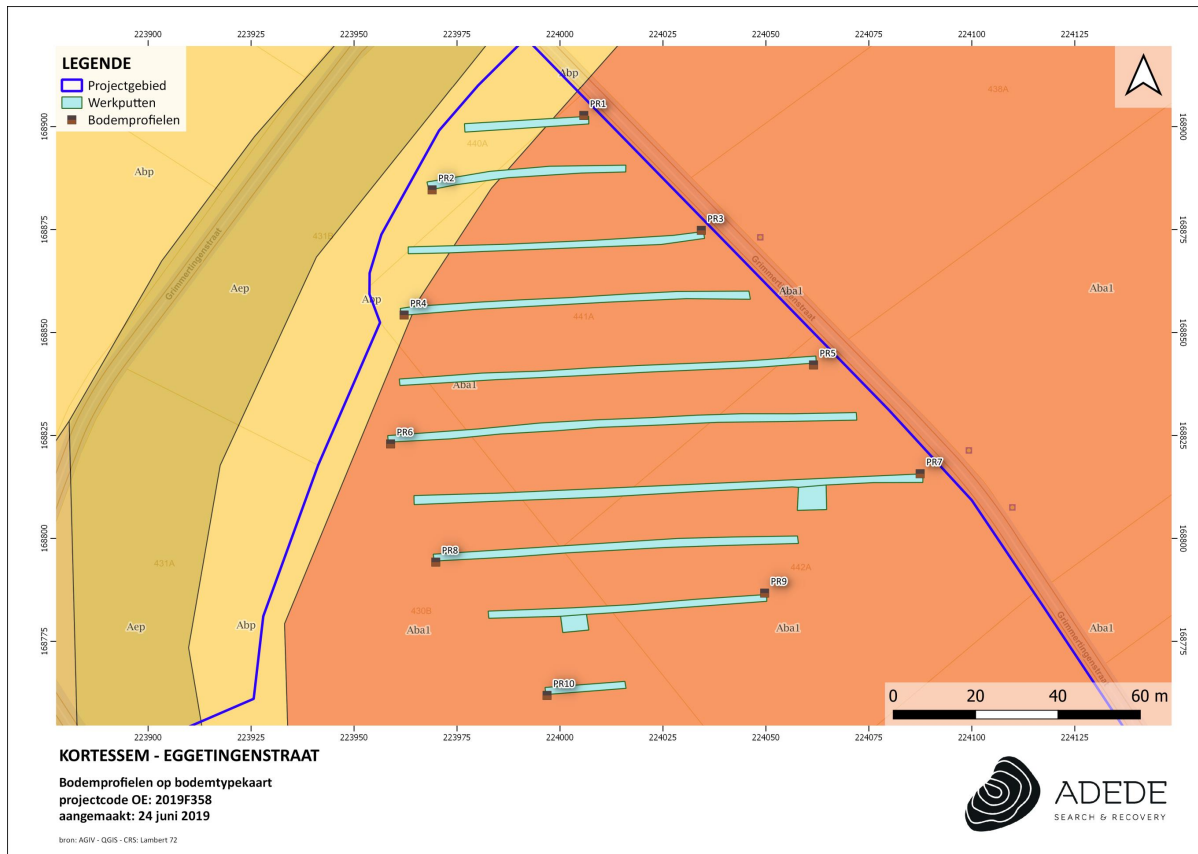
Binnen het projectgebied kunnen zes verschillende bodemtypes onderscheiden worden:

⁴ Van Ranst E. & Sys C., 2000, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Laboratorium voor Bodemkunde, Gent.

- **Aba1:** Het leeuwendeel van het onderzoeksgebied krijgt dit bodemtype toegeschreven. Het betreft een droge leembodem met textuur B-horizont of met weinig duidelijke kleur B-horizont. De serie Aba ontwikkelde zich in het Pleistocene loessdek en vertoont onder de A-horizont een aan klei en sesquioxiden aangerijkte textuur B-horizont. De bouwvoor is een donkerbruin, homogeen humushoudend leem; bij Aba0 rust de Ap op een geelbruine overgangshorizont. De Bt is bruin zwaar leem (gemiddelde 20% klei) met meestal goed ontwikkelde polyedrische structuur en kleihuidjes (coatings). Naar onder toe neemt het kleigehalte sterk af en verdwijnt de structuur geleidelijk terwijl de kleur geelbruin wordt. Bij Aba(b) profielen met gevlekte textuur B vertoont deze horizont grijze strepen of gebleekte vlekken. Bij de substraatseries begint een steenachtig zand, klei- of kleizandsubstraat op geringe of matige diepte. De bodems vertonen geen watergebrek en geen wateroverlast dankzij de gunstige drainage en het hoog waterbergend vermogen. Substraatseries zijn evenwel gevoeliger voor droogte, te meer daar ze dikwijls op hellingen met snelle oppervlakkige ontwatering liggen. De Aba gronden zijn zeer geschikt voor veeleisende teelten (tarwe, gerst, luzerne, suikerbieten); ze komen in aanmerking voor fruitteelt (appel, peer, kers). Op sterk hellende terreinen dienen voorzorgsmaatregelen tegen de erosie genomen te worden.
- **Abp:** Dit bodemtype wordt zowel in de noordelijke als zuidelijke top van het onderzoeksgebied geattesteerd, evenals langsheen haar westelijke zijde. Dit bodemtype wordt omschreven als een droge leembodem zonder profiel. Ze manifesteert zich in colluviale droge leemdepressies. Deze gronden bestaan uit leemmateriaal geërodeerd van de hoger liggende plateau-gronden. De landbouwwaarde van de Abp-gronden ligt één klasse lager dan die van de Aba-gronden wegens het meestal geringe waterbergingsvermogen. Deze colluviale leemgronden zijn zeer geschikt voor graangewassen, maar iets minder voor suikerbieten.
- **Acp:** Een beperkte gedeelte in de zuidwestelijke hoek van het onderzoeksgebied kent dit bodemtype. Het betreft een matig droge leembodem zonder profiel en zijn depressie- of lage hellingsgronden die colluviale bodems omvatten welke tussen 80 en 120 cm gleyverschijnselen vertonen. Het colluviaal dek rust veelal op een geërodeerd profiel waarvan de textuur B op wisselende diepte in het profiel voorkomt. Deze gronden hebben een belangrijke verspreiding vooral langs de valleigebieden. De Acp-gronden kunnen tijdelijk aan wateroverlast lijden. Met een broze structuur slibben ze gemakkelijk dicht na

regen. Ze zijn geschikt voor graangewassen (tarwe, gerst) en geschikt voor suikerbieten. Voor weidebouw zijn deze gronden zeer geschikt.

- **Aep:** In heel geringe mate wordt dit bodemtype slechts eenmaal aan de noordwestelijke zijde van het onderzoeksgebied geattesteerd. Het betreft een natte leembodem zonder profiel. Deze gronden zijn opgebouwd uit lemig materiaal (licht tot zwaar leem) en worden beïnvloed door een permanente grondwatertafel. Op minder dan 125 cm diepte komt in de gronden van de serie Aep een volledig gereduceerde horizont (horizont G) voor, meestal licht oliegrijs of grijs. Duidelijke roestvlekken beginnen op minder dan 50 cm. De bovengrond vertoont nog een bruinachtige grondkleur. De Aep gronden beslaan smalle stroken in de beekvalleien, vooral langs de bovenloop van de verschillende beken. Ze zijn ongeschikt voor gebruik als landbouwgrond wegens hun tamelijk slechte drainering, maar deze gronden zijn geschikt voor weiland.
- **Adp:** Dit bodemtype wordt slecht eenmaal in heel geringe mate geattesteerd langs de zuidwestelijke zijde van het onderzoeksgebied. Het betreft een matig natte leembodem zonder profielontwikkeling. De bouwlaag vertoont een bruingrijze kleur die geleidelijk overgaat in niet gedifferentieerd colluviaal materiaal die baksteenrestjes en houtskoolfragmenten bevat. Het colluvium rust op een afgeknotte textuur B of op een Tertiair substraat. Roestverschijnselen beginnen vanaf 50 cm. Ze komen voor in lage brede depressies, op de lage rand van hellingen en als oeverwallen in alluviale valleien. Mits drainage zijn ze geschikt voor veeleisende teelten. Ze blijken het meest geschikt voor blijvend weiland.
- **OB:** Tweemaal wordt dit bodemtype langsheen de westelijke zijde van het onderzoeksgebied aangetroffen. Het betreft bebouwde zones of kunstmatige gronden waarbij het bodemprofiel soms door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd werd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van.

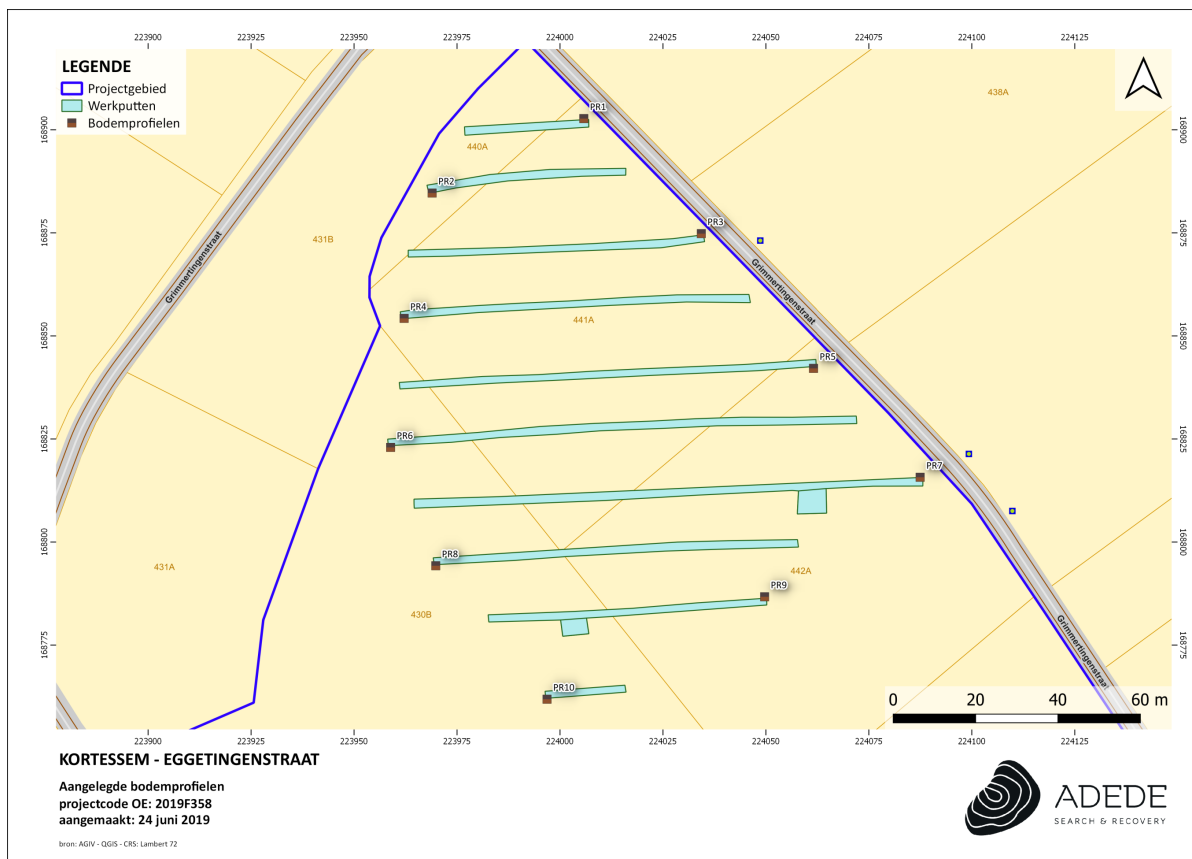
Figuur 16. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.

Bodemopbouw

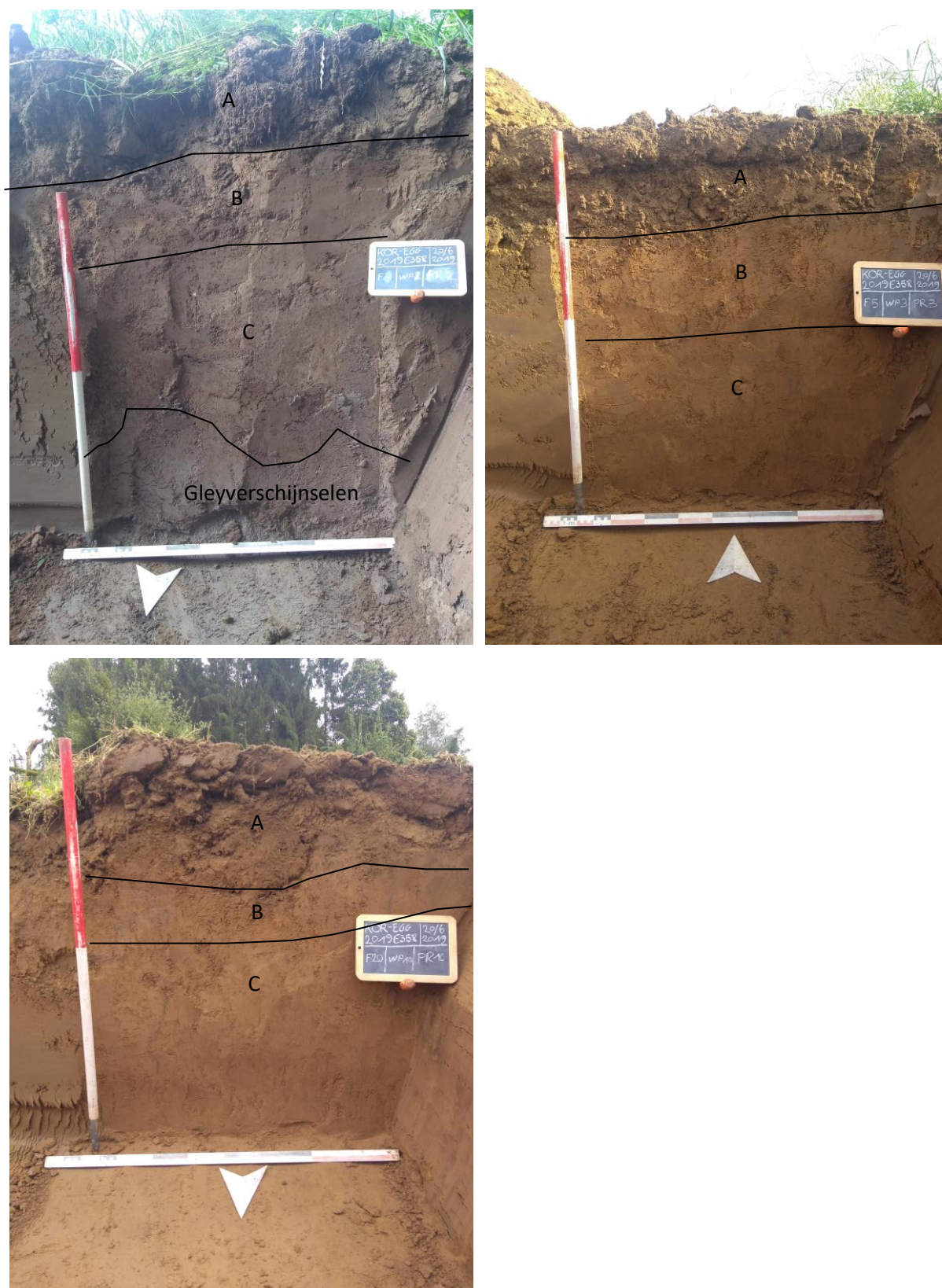
De ervaring op het terrein toont aan dat wat op de bodemtypekaart wordt weergegeven. Binnen het onderzoeksgebied werd het bodemtype Aba1 geregistreerd. Het betreft een droge leembodem met textuur B-horizont of met weinig duidelijke kleur B-horizont. De bouwvoor is een donkerbruin, homogeen humushoudend leem met een dikte variërend van 10 tot 40cm waarbij de dikkere horizont op de lager gelegen gedeelten in het noorden voorkwam. Hieronder bevindt zich een, soms weinig duidelijke kleur B-horizont, gekenmerkt door de aanwezigheid van roestverschijnselen die voorkomen vanaf 40-60cm. Ook hier was het pakket merkzaam dikker in de lager gelegen gedeelten. Hiervoor zijn twee verklaringen.

Ten noorden werd een originele bodemopbouw vastgesteld waarbij de Teelaardelaag amper 20cm dik was bovenop een 20 - 30cm dikke B-horizont (zie PR 10). Naar het zuiden toe vertoonden profielen dan weer een 30-40cm dikke A-horizont bovenop een 30-40cm dikke B-horizont die duidelijk leesbaar was (zie PR 3). Nog meer ten zuiden werd het Apb type aangetroffen. Mogelijks is deze B-horizont ontstaan vanwege colluviale afzettingen en kan deze eerder geduid worden als een ABp type. Dit

bodemtype manifesteert zich in colluviale droge leemdepressies. Een voorbeeld hiervan is PR2 waarbij gleyverschijnselen voorkwamen vanaf een diepte van ca. 90cm.

Figuur 17. Overzichtskartaat bodemprofielen

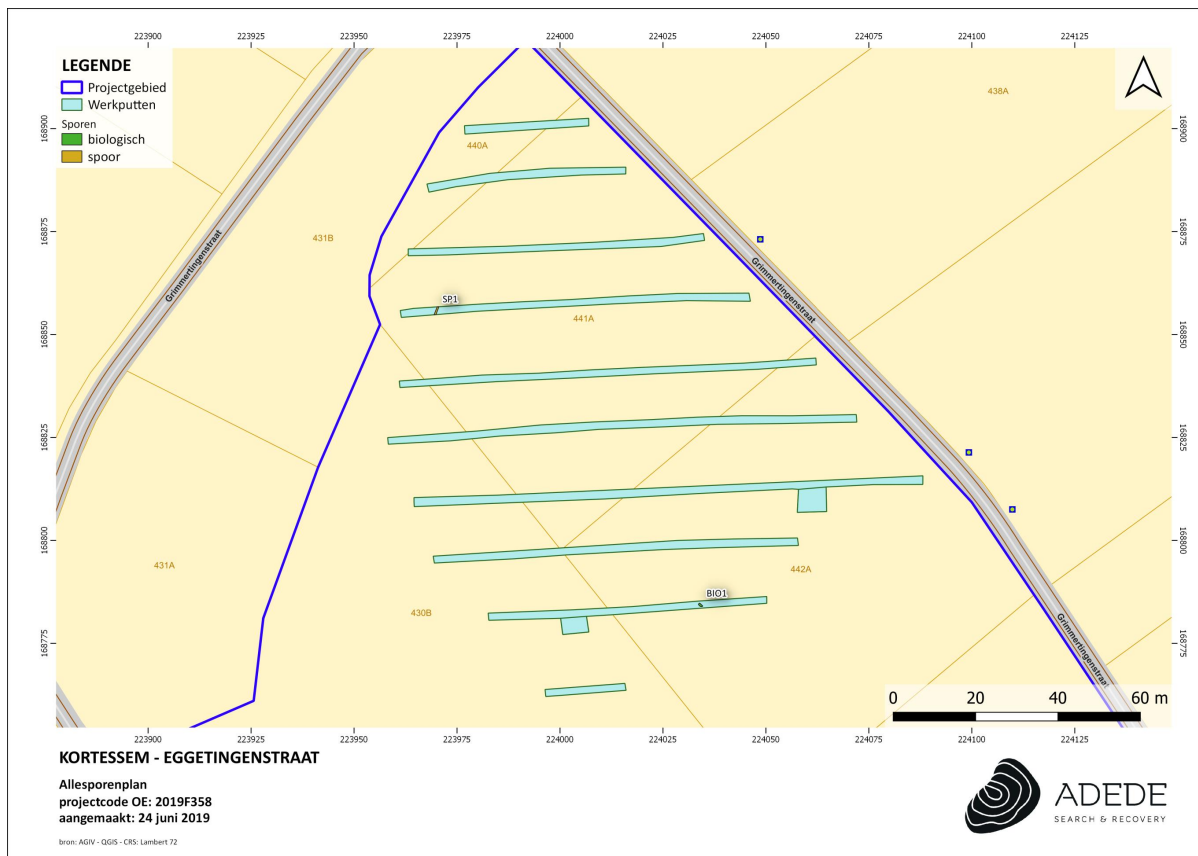
Figuur 18. Bodemprofielen Linksboven PR2, rechtsboven PR3 en linksonder PR 10

3.2.5.3 Sporenbestand

In totaal werd op het veld 1 spoornummer toegekend. In het westen van het onderzoeksgebied manifesteerde zich een lineair bleker, droger en meer compact grondspoor van noord naar zuid doorheen WP3 dat mogelijk als greppel moet worden gezien. Daarnaast werd één spoor als biologisch geregistreerd.

Figuur 19. Spoor 1 in WP3

Figuur 20. Allesporenplan

3.2.5.4 Datering en interpretatie

Gezien het ontbreken van sporen en structuren is een datering van het onderzoeksgebied niet mogelijk. De aangetroffen greppel in het westen kan als recent geïnterpreteerd worden.

3.2.5.5 Beantwoorden onderzoeksvragen

- Zijn er binnen de contouren van het onderzoeksgebied sporen terug te vinden met archeologisch en/of cultuurhistorisch relevante waarde?

Neen. Er werd slechts één antropogeen spoor aangetroffen dat vermoedelijk als recent moet worden bestempeld. De weinige aangetroffen sporen binnen het onderzoeksgebied zijn niet bepaald als archeologisch en/of cultuurhistorisch relevant te bestempelen.

- Zijn er sporen/vondsten die extra aandacht verdienen bij eventueel vervolgonderzoek?

Nee.

- Wat is het potentieel op kennisvermeerdering?

Het potentieel op kennisvermeerdering wordt erg laag ingeschat bij vervolgonderzoek.

- Welke strategie dient verder gevolgd te worden ter bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied?

N.v.t.

- Indien vervolgonderzoek dient aangevangen te worden, wat is het budget, personeelseisen, kwalificaties en tijdsduur van het vervolgonderzoek?

N.v.t.

- Welke natuurwetenschappelijke methoden dienen meegenomen te worden bij eventueel vervolgonderzoek?

N.v.t.

4 Synthese

4.1 Besluit gespecialiseerd publiek

4.1.1 Archeologische waardering

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven heeft duidelijkheid verschaft omtrent de aan- en/of afwezigheid van archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied.

De resultaten van het uitgevoerde veldwerk tonen duidelijk aan dat de bodemopbouw zoals vastgesteld tijdens het landschappelijk bodemonderzoek een situatie vertoont van een A-B-C bodem waarbij de dikte toeneemt naarmate het terrein zich lager bevindt. De B-horizont in het zuiden ontstaat deels ten gevolge van colluvium aldaar.

Het archeologische onderzoek met ingreep in de bodem door middel van een proefsleuvenonderzoek toonde een vrijwel volledig ontbreken van archeologisch relevante sporen binnen het onderzoeksgebied. Een enkele antropogene greppel vormt hierop de uitzondering.

4.1.2 Potentieel tot kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek

Gelet op het ontbreken van relevante sporen lijkt verder archeologisch onderzoek weinig opportuun en zal dit niet leiden tot verdere kennisvermeerdering. Verder onderzoek zou zodus geen archeologische meerwaarde kennen en ook vanuit kostenbatenperspectief niet te verantwoorden zijn. Bijgevolg acht ADEDE bvba voor dit onderzoeksgebied verder onderzoek niet noodzakelijk.

4.2 Besluit breed publiek

Uit het proefsleuvenonderzoek dat ADEDE bvba uitvoerde, blijkt dat zich binnen het onderzochte terrein geen archeologisch relevante sporen in de bodem schuilhouden. Tijdens het onderzoek werden, behalve een gracht, geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Bijgevolg acht ADEDE bvba verder onderzoek dan ook niet noodzakelijk.

5 Bibliografie

Literatuur:

- Bogemans F., 1996. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart*, Kaartblad 23 Mechelen, Brussel, p. 9.
- A. Capiteyn, L. Charles & M.C. Laleman, 2007, p. 26-27.
- Buffel P., Vandenberghe N., Vackier M., 2009. *Toelichting bij de geologische kaart van België: Vlaams gewest*, Kaartblad 23: Mechelen, Brussel, p.33-34.
- Janssens D. & Devalckeneer L., 2018, Archeologienota Eggetingenstraat te Kortesseem (Limburg), ADEDE Archeologisch Rapport 379, Gent.
- E. VAN RANST & C. SYS, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), UGent, 2000.
- Vandeputte, O., Gids voor Vlaanderen, Tielt, 2007.

Onlinebronnen:

- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/>.
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <http://www.geopunt.be/>
- <http://belgica.kbr.be>
- <https://cai.onroerenderfgoed.be>
- <http://www.ngi.be>
- http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf
- http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cplI63204_nl.html

6 Lijst van plannen

Plannr.	Beschrijving	Schaal	Wijze vervaardiging	Datum aanmaak
0001	Projectgebied op GRB.	1/1000	digitaal	22/03/2019
0002	Projectgebied op recente orthofoto	1/500	digitaal	22/03/2019
0003	Voorzien sleuvenplan.	1/500	digitaal	22/03/2019
0004	Uitgevoerd sleuvenplan.	1/500	digitaal	22/03/2019
0005	Uitgevoerd sleuvenplan op recente orthofoto.	1/500	digitaal	22/03/2019
0006	Overzicht vondsten	1/500	digitaal	22/03/2019
0007	Sleuvenplan op DHMVII	1/20000	digitaal	22/03/2019
0008	TAW-hoogtes maaiveld	1/500	digitaal	22/03/2019
0009	TAW-hoogtes t.o.v. DHMVII	1/500	digitaal	22/03/2019
0010	Diepte archeologisch vlak	1/500	digitaal	22/03/2019
0011	Overzicht bodemprofielen	1/20000	digitaal	22/03/2019
0012	Totaalplan	1/500	digitaal	22/03/2019

7 Fotolijst

N°	Spoor/sporen	Wp	Vlak	Wind- richting	Aard		Omschrijving/extra info	Datum
					Vlak aard	Profiel aard		
0001	profiel 1	1	1	W		1	profiel 1	17/04/2019
0002	Overzicht	1	1	Z	1		Overzicht WP1	17/04/2019
0003	profiel 2	2	1	N		2	profiel 2	17/04/2019
0004	spoor 1	2	1	O	1		Spoor 1	17/04/2019
0005	Overzicht	2	1	W	1		Overzicht WP2	17/04/2019
0006	Profiel 3	3	1	Z		3	Profiel 3	17/04/2019
0007	spoor 3	3	1	W	1		Spoor 3	17/04/2019
0008	Spoor 4	3	1	W	1		Spoor 4	17/04/2019
0009	spoor 5	3	1	W	1		Spoor 5	17/04/2019
0010	profiel 4	4	1	NW		4	Profiel 4	17/04/2019
0011	Overzicht	4	1	O	1		Overzicht WP 4	17/04/2019
0012	spoor 7 en 8	4	1	W	1		Spoor 7-8 (noordpijl foutief)	17/04/2019
0013	spoor 9	4	1	O	1		Spoor 9	17/04/2019
0014	spoor 10	4	1	O	1		Spoor 10	17/04/2019
0015	spoor 10	4	1	Z	2		Coupe spoor 10	17/04/2019
0016	Sporen 11 & 12	5	1	O	1		Sporen 11 en 12	17/04/2019
0017	Overzicht	5	1	O			Overzicht WP5	17/04/2019
0018	Overzicht	3	1	O	1		Overzicht WP3	17/04/2019
0019	Overzicht	3	1	O	1		Overzicht WP3	17/04/2019
0020	KV1/spoor 5	KV1	1	O	1		Spoor 5 in kijkvenster	17/04/2019

0021	KV1/spoor 13	KV1	1	W	1		spoor 13	17/04/2019
0022	KV1	KV1	1	Z	1		Overzicht kijkvenster 1	17/04/2019
0023	profiel 5	5	1	N	1	5	Profiel 5	17/04/2019

8 Sporenlijst

Spoor	WP	Vlak	Afmetingen (cm)			TAW (m)	Vorm	Kleur		Vulling	Inclusies		Interpretatie	Datering
			Lengte	Breedte	Diepte			K1	K2		I1	I2		
0001	2	1	24	43			ovaal	het zw					recente kuil	rec
0002	2	2	129	79			rond	lgr					recente bouwkuil	rec
0003	3	1	189	23			rond	zw			hk	bs	recente kuil	rec
0004	3	1	214	28	48		Langwerpig	Rood					muur dubbele steen	Recent?
0005	3	1	170	32			Langwerpig	Rood					muur dubbele steen	NT
0006	3	1	110	42			Rechth	Dbr		heterogeen			weg	REC
0007	4	1	103	42			Rechth	Dbr		heterogeen			Recente kuil doorheen spoor 7	REC
0008	4	1	201	89			Langwerpig	GrBr		heterogeen			gracht	REC
0009	4	1	276	69			Langwerpig	dgrbr.		heterogeen	bouwmateriaal	Bs	Recente kuil	REC
0010	4	1	205	46	6cm		langwerpig	lgrbr		heterogeen			Recente greppel doorsnijdt recente kuil	REC
0011	5	1	110	42			Rechth	Dbr		heterogeen			gracht	REC
0012	5	1	94	41			lgr			heterogeen			gracht	REC
0013	KV1	1	217	24			rood						recente kuil bij weg	REC
0014													Bakstenen muur in KV 1	NT

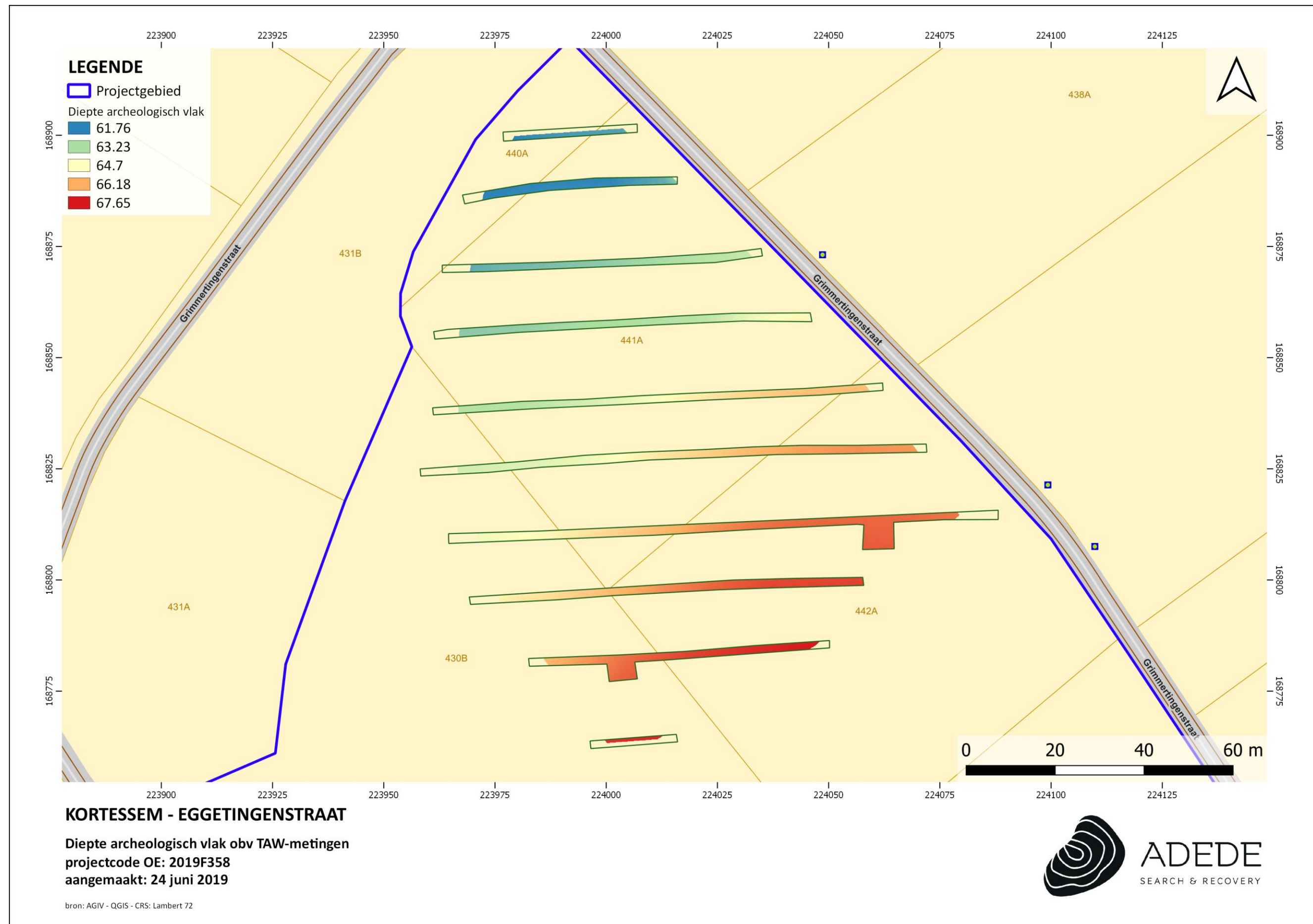
9 Vondstenlijst

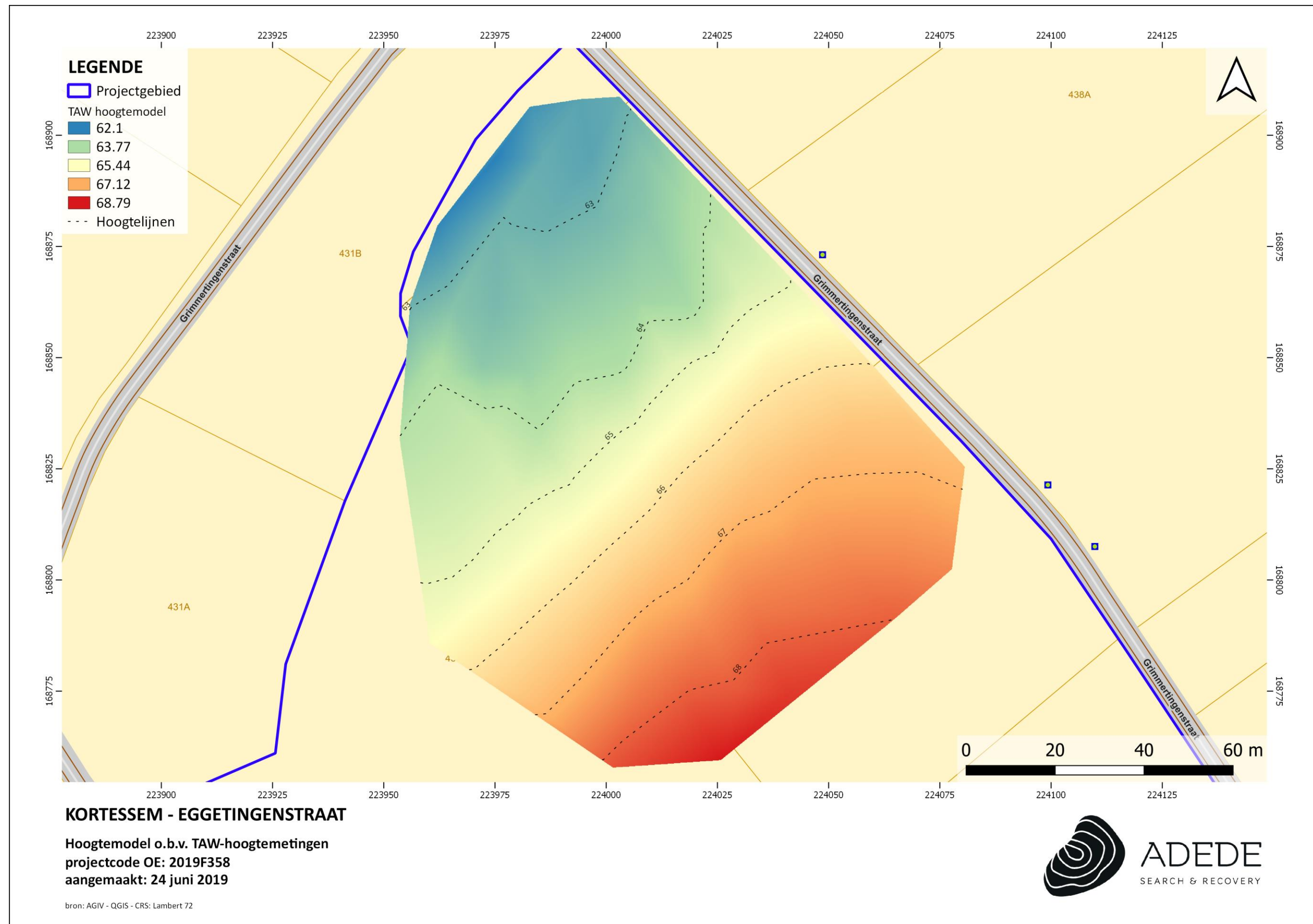
Inventarisnr.	WP	Spoor	Vlak	Kwadrant	Profiel	Laag	Materiaal categorie	Aantal	Datering	Beschrijving
0001	1	/	1	/		A	Aw	1	NT	Middeleeuws?
0002	1	/	1	/		A	Aw	1	NT	Grijsgebakken
0003	2	/	1	/		Ap	Munitie			Geweerkogel
0004	3	/	1	/		Ap	AW	1	NT	(imitatie?) Raeren
0005	4	6	1	/		1	Glas	1	20e eeuw	Groene fles Staelens Waereghem
0006										

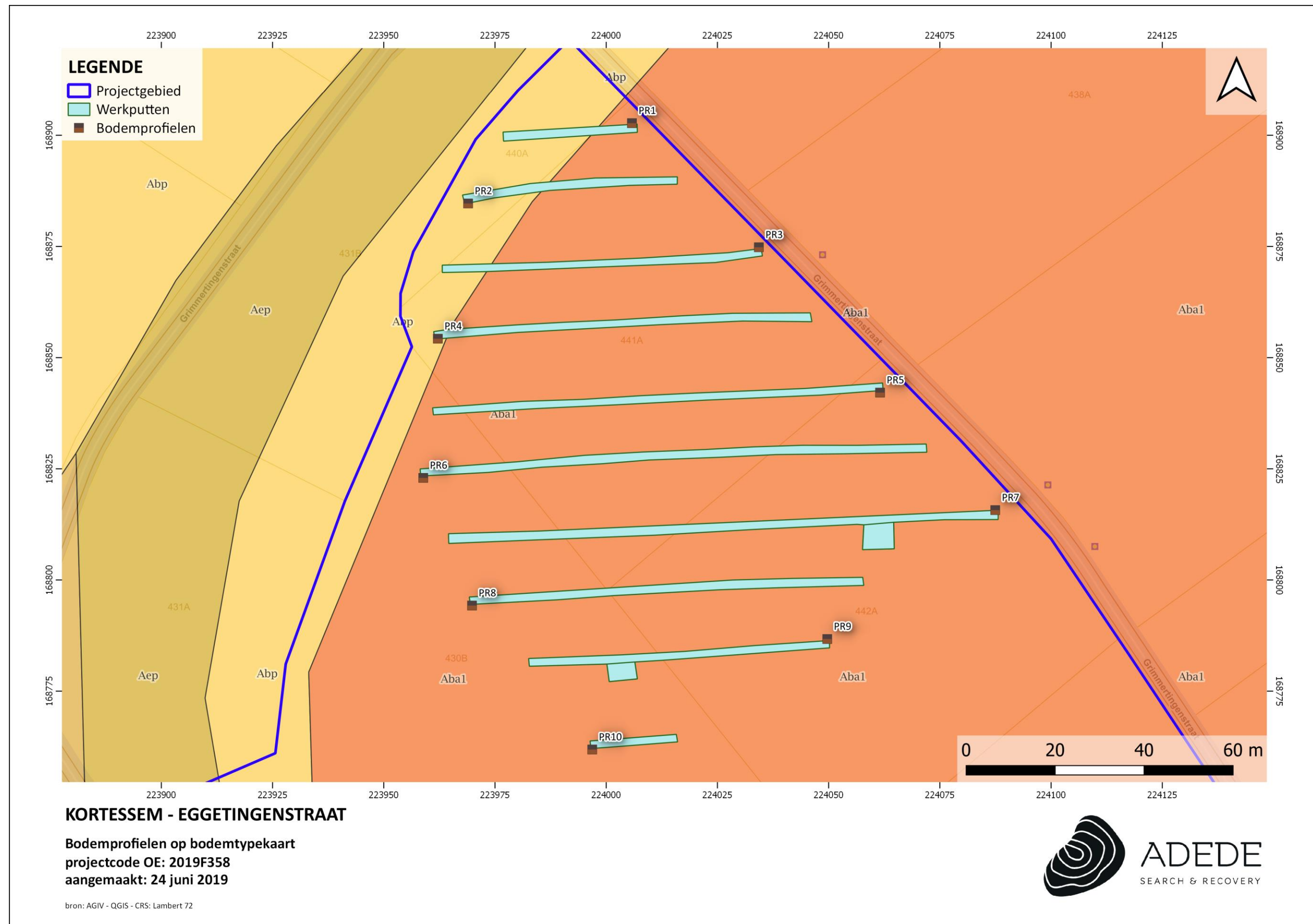
10 Lijst van figuren

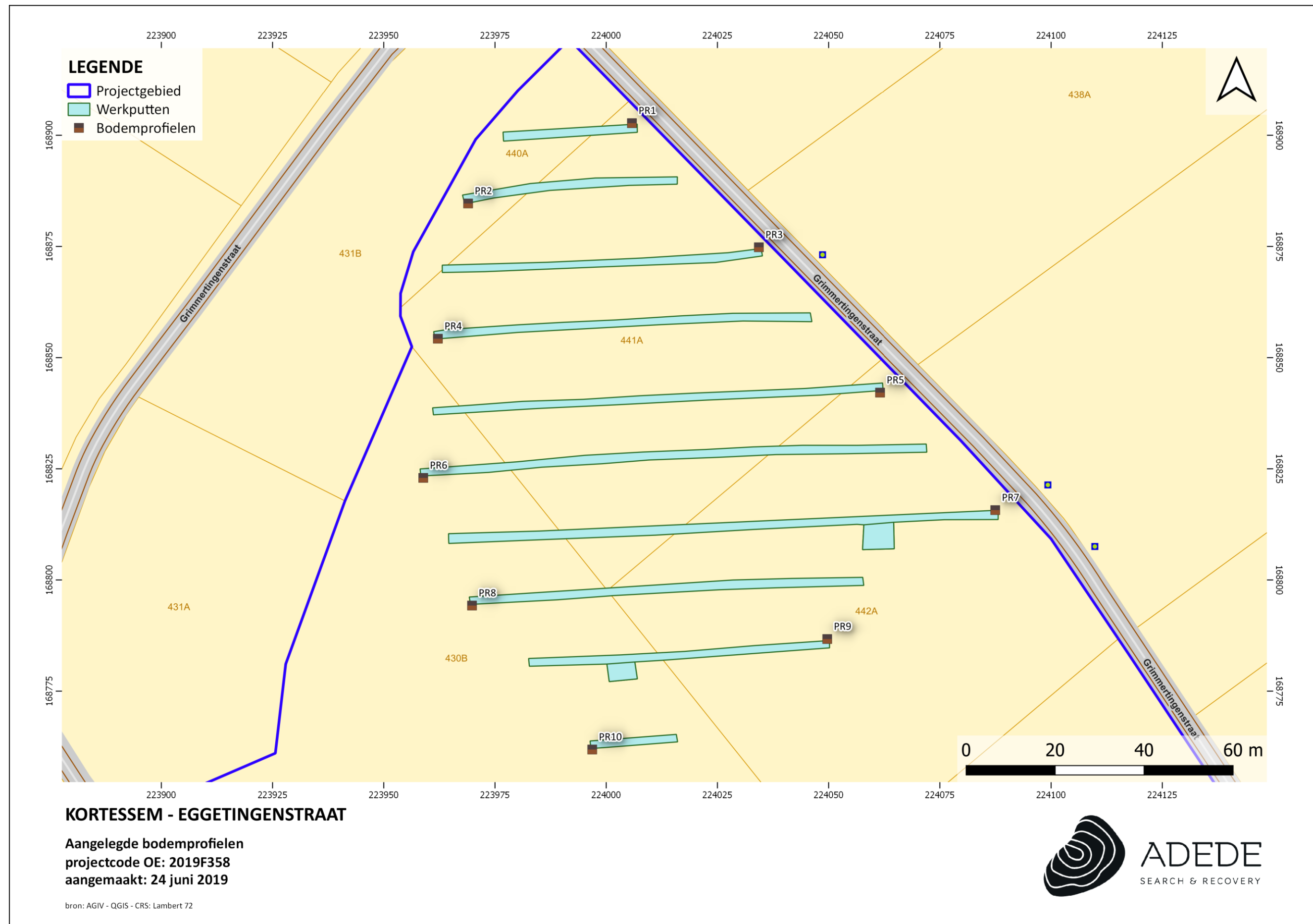
Figuur 1. Oorspronkelijke sleuvenplan volgens PVM.	15
Figuur 2. uitgevoerd sleuvenplan.	17
Figuur 3. uitgevoerd sleuvenplan op recente orthofoto	18
Figuur 4. Overzichtsfoto's sleuven en kijkvensters	20
Figuur 5. Situatie onderzoeksgebied (zicht vanuit noordwesten).....	23
Figuur 6. Situatie onderzoeksgebied (zicht vanuit zuidwesten).....	24
Figuur 7. Overzicht vondsten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Figuur 8. Aangetroffen aardewerk. Rechts: (imitatie) Raeren steengoed, Links: Mogelijk middeleeuws zwart aardewerk.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Figuur 9. Overzicht vondsten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Figuur 10. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.	26
Figuur 11. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).	27
Figuur 12. Hoogteprofielen van het projectgebied.....	28
Figuur 13. TAW metingen - maaiveld	29
Figuur 14. TAW metingen – diepte archeologisch vlak.....	30
Figuur 15. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.....	31
Figuur 16. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.....	32
Figuur 17. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.	35
Figuur 18. Overzichtskaart bodemprofielen	36
Figuur 19. Bodemprofielen.....	37
Figuur 20. Gracht door WP3, WP4 en WP5.....	38
Figuur 21. Muurresten in WP3/KV1 (SP5 & SP13)	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Figuur 22. Sporenplan (detail).....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Figuur 23. Allesporenplan	39
Figuur 24. Totaalplan op GRB.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Figuur 25. Totaalplan op recente orthofoto.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

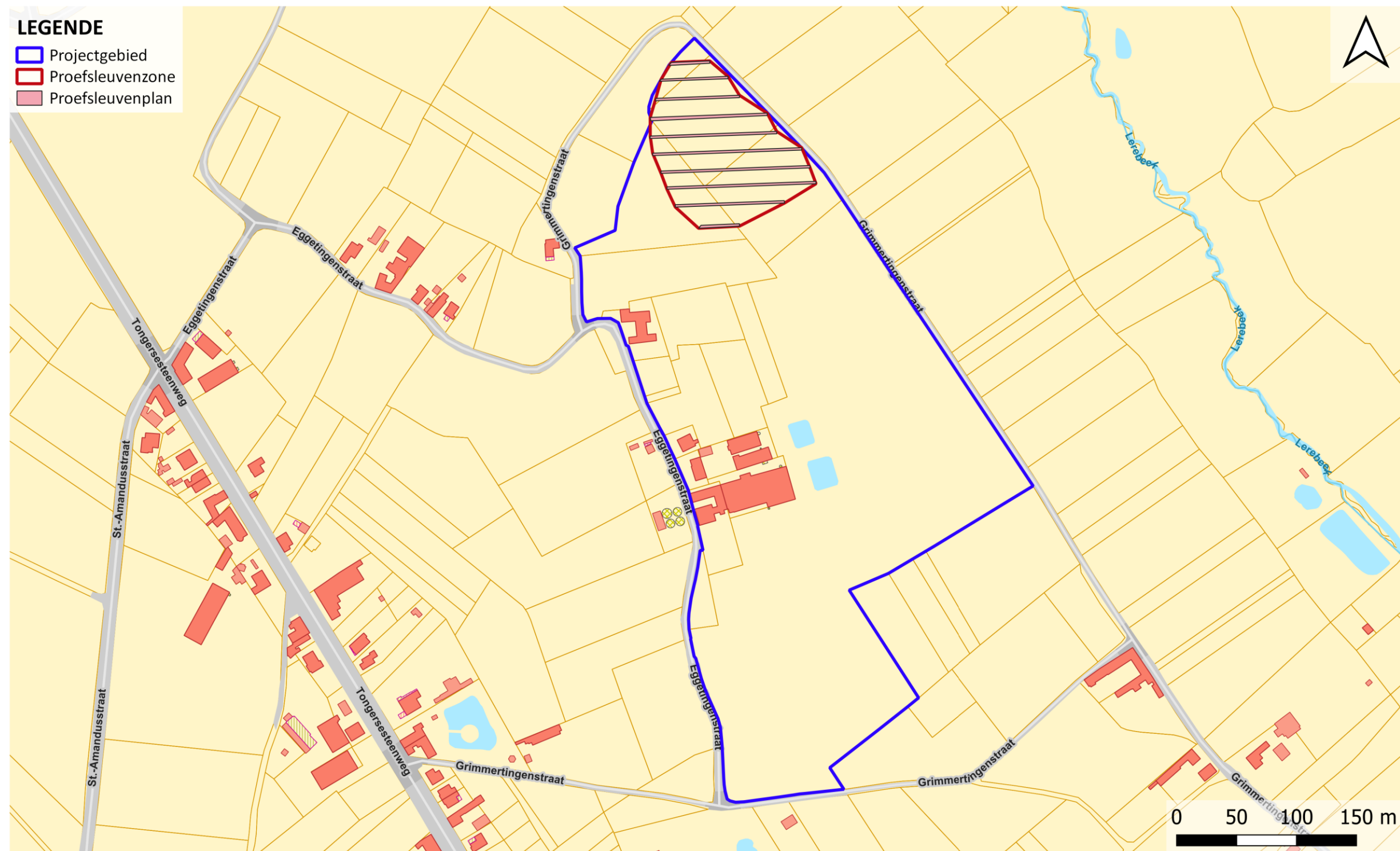
11 Bijlage

KORTESSEEM - EGGETINGENSTRAAT

Voorgesteld sleuvenplan op GRB-kadasterkaart

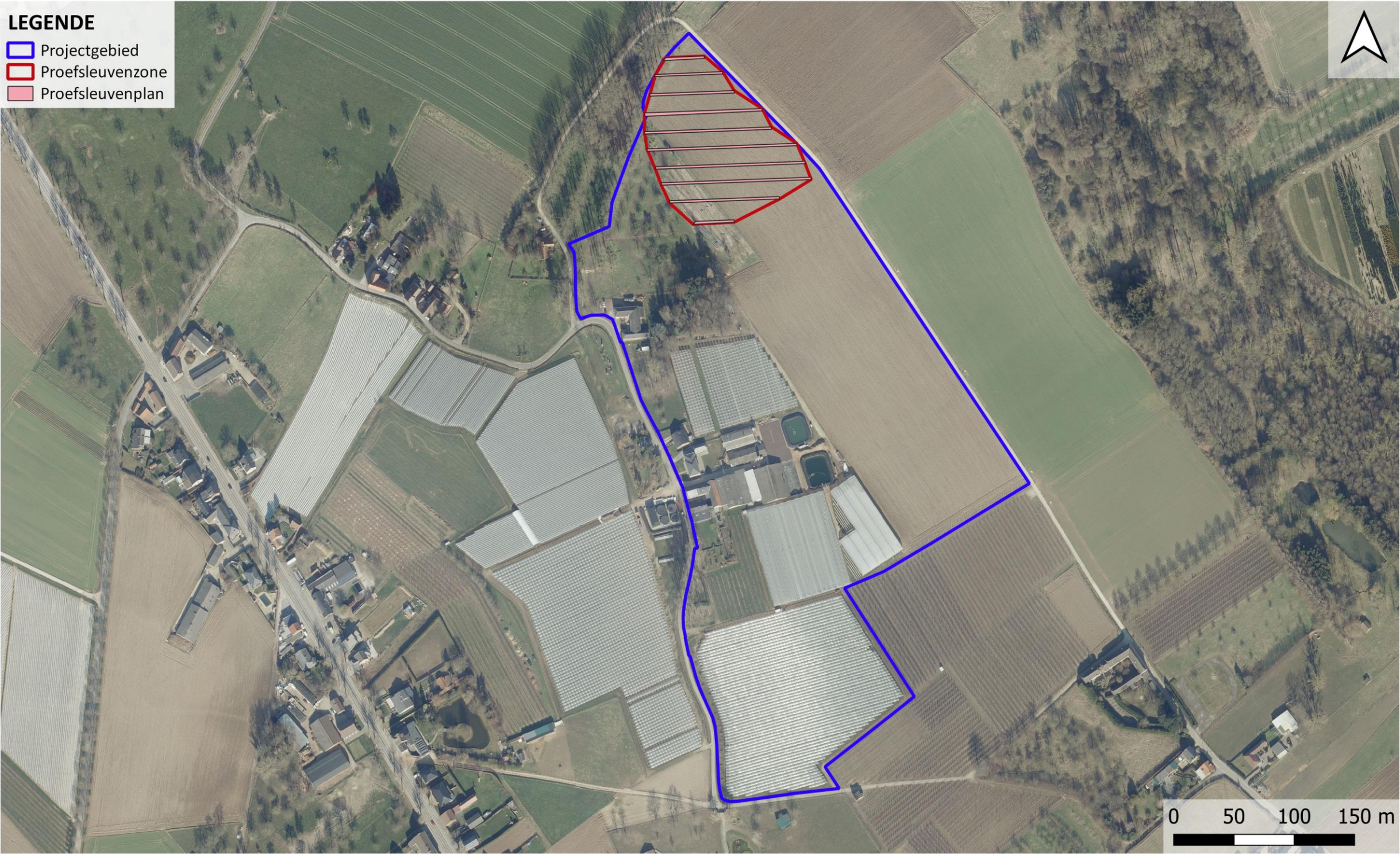
projectcode OE: 2019F358

aangemaakt: 24 juni 2019

bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

KORTESSEM - EGGETINGENSTRAAT

Voorgesteld sleuvenplan op meest recente orthofoto
projectcode OE: 2019F358
aangemaakt: 24 juni 2019

bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

